

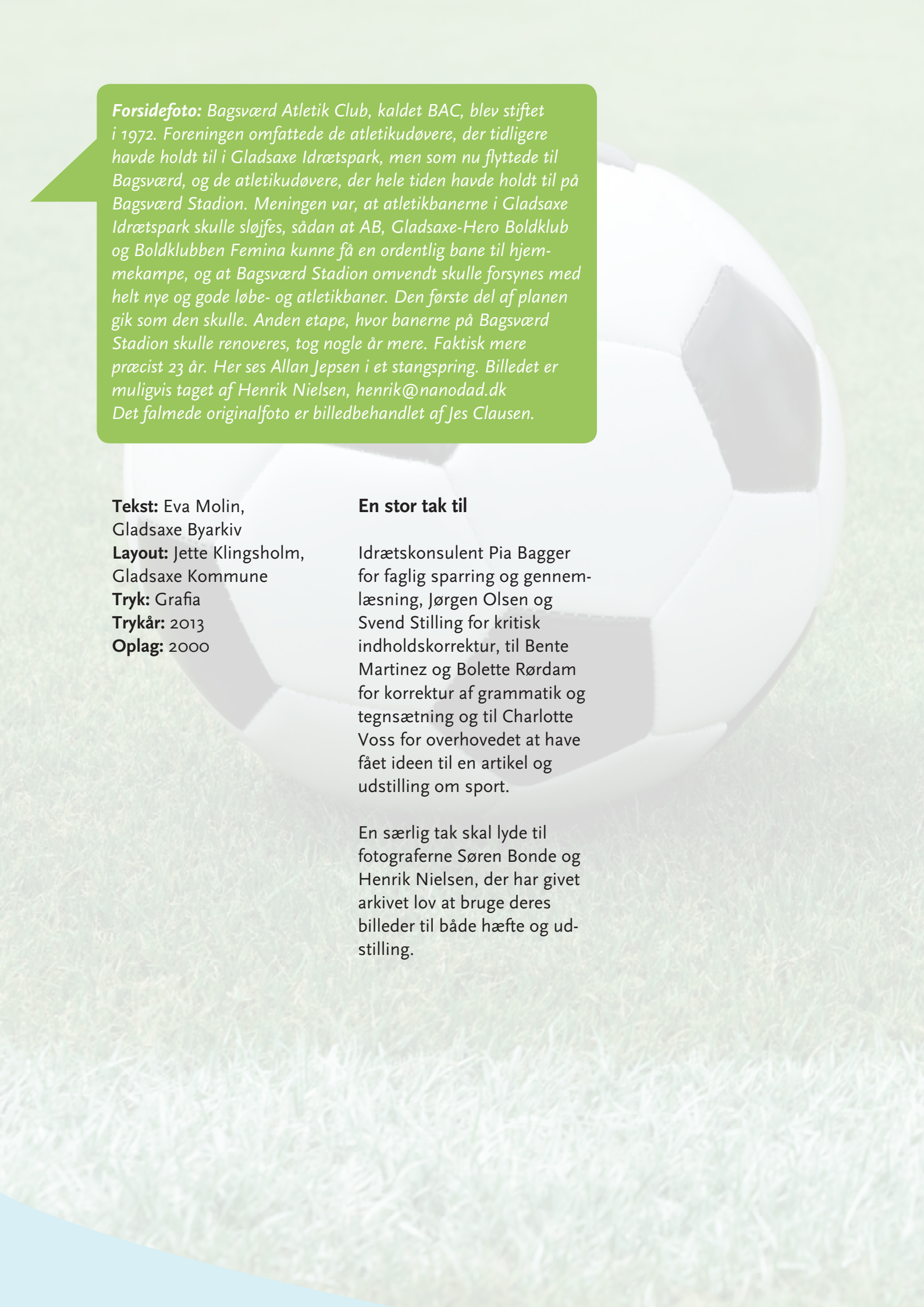
GLADSAXE

gladsaxe.dk

I skridtgang eller løb

– Gladsaxe Kommune og
idrætten cirka 1900-1973

Forsidefoto: Bagsværd Atletik Club, kaldet BAC, blev stiftet i 1972. Foreningen omfattede de atletikudøvere, der tidligere havde holdt til i Gladsaxe Idrætspark, men som nu flyttede til Bagsværd, og de atletikudøvere, der hele tiden havde holdt til på Bagsværd Stadion. Meningen var, at atletikbanerne i Gladsaxe Idrætspark skulle sløjfes, sådan at AB, Gladsaxe-Hero Boldklub og Boldklubben Femina kunne få en ordentlig bane til hjemmekampe, og at Bagsværd Stadion omvendt skulle forsynes med helt nye og gode løbe- og atletikbaner. Den første del af planen gik som den skulle. Anden etape, hvor banerne på Bagsværd Stadion skulle renoveres, tog nogle år mere. Faktisk mere præcist 23 år. Her ses Allan Jepsen i et stangspring. Billedet er muligvis taget af Henrik Nielsen, henrik@nanodad.dk Det falmede originalfoto er billedbehandlet af Jes Clausen.

Tekst: Eva Molin,
Gladsaxe Byarkiv

Layout: Jette Klingsholm,
Gladsaxe Kommune

Tryk: Grafia

Trykår: 2013

Oplag: 2000

En stor tak til

Idrætskonsulent Pia Bagger for faglig sparring og gennemlæsning, Jørgen Olsen og Svend Stilling for kritisk indholdskorrektur, til Bente Martinez og Bolette Rørdam for korrektur af grammatik og tegnsætning og til Charlotte Voss for overhovedet at have fået ideen til en artikel og udstilling om sport.

En særlig tak skal lyde til fotograferne Søren Bonde og Henrik Nielsen, der har givet arkivet lov at bruge deres billeder til både hæfte og udstilling.

1900-1973

Det idrætsliv, der udfolder sig i Gladsaxe i dag, har en lang forhistorie. Lokalt kan vi trække linjer tilbage til slutningen af 1800-tallet, hvor såvel boldspil som gymnastik langsomt sneg sig ind i skolebørnenes skemaer. I begyndelsen var det mest boldspil, men fra omkring 1890 kom der større og større vægtning af gymnastikken, hvor hver enkelt muskel i kroppen blev rørt og strakt systematisk igennem via nøje fastlagte øvelser i hver gymnastiktime.

Det nye skolefag krævede plads. Der blev brug for gymnastiksale og sportspladser, og hvad var vel mere naturligt, end at de voksne lånte faciliteterne, når børnene var gået hjem? Her blev kimen lagt til mange af de idrætsforeninger og -klubber, der stadig findes i Gladsaxe. Og snart blev det klart, at der var behov for endnu bedre faciliteter til udøvende gymnaster og andre idrætsfolk. Men lad os gå tilbage og starte ved begyndelsen.

Hvorfor undervise i gymnastik?

Hvorfor var gymnastik overhovedet så nødvendig set med samfundets øjne? Hvorfor skulle børn undervises i det? Fik de mange landarbejderbørn ikke rigeligt motion i markerne? Jo, det gjorde de, men det var ensidige bevægelser som gjorde, at rigtig mange børn helt ned til 7-års alderen havde en elendig kropsholdning og var fysisk nedslidte, når de nåede op i 50-års alderen.

Gymnastikken var også med til at disciplinere børnene, fordi øvelserne skulle gøres i takt. Den styrkede og hærdede dem, og efterhånden blev gymnastik også faget, hvor børnene lærte om renlighed og hygiejne.

Skolegymnastikken blev ledet ganske militærisk, hvor alt foregik til korte kommandoråb og i takt. Boldspil range-rede i lærernes øjne næsten på linje med leg, og gled helt ud af undervisningen i mange år.

Den store gymnastikkommission

I slutningen af 1800-tallet blev der nedsat både en lille og en stor gymnastikkommission, der skulle hjælpe med at udarbejde et nyt grundlag for den skoleidræt, der fandt sted i Danmark. Gymnastikken, der allerede havde vundet indpas i skoleverdenen, blev udbygget med masser af nye øvelser, specielt velegnede til skolebørn.

Både piger og drenge skulle undervises i idræt, hvad

Piger gør gymnastik på Søborg Skole omkring 1935.

enten det var i boldspil eller i gymnastik, og gymnastikkommissionen så også gerne, at børnene fik undervisning i svømning.

Fra teori til praksis

I 1899 blev reformerne omkring idræt i folkeskolen vedtaget ved lov, og fra 1904 var det principielt lovpligtigt at undervise både piger og drenge i gymnastik. I praksis var det dog ofte kun drengene, der blev undervist, så det blev indskærpet med skoleloven af 1937, at piger også skulle undervises i faget. Reelt skal vi på den anden side af 2. verdenskrig, førend alle børn fik gymnastik eller idræt, som faget nu hed.

For det var slet ikke nemt hverken at indføre sport eller gymnastik overalt i den danske folkeskole. Skolerne på landet var små. Gladsaxe Rytterskole der lå cirka, hvor branddammen ligger i dag, Prinsesseskolen i Bagsværd der lå på nuværende Aldershvilevej 109-113 og Skolehytten i Buddinge, som lå cirka, hvor Tinghøjhuset ligger i dag, rummede alle ét klasselokale, der i forvejen var overfyldt og uhumskt. Og selv da Skolehytten i Buddinge i 1901 blev afløst af en større Buddinge Skole, hvor nu rådhuset har parkeringsplads, var der ingen lokaler til gymnastik.

Der var ingen eller kun få redskaber til redskabsgymnastik, og uanset hvad, var al

lærere fra naboskolerne, sognerådet og skolekommissionen. Og inspektørerne blandede sig undervejs, så lærerne følte sig udstillede både for deres elever, kolleger og ledelse, og det var naturligvis særdeles ubehageligt.

Et andet ubehageligt faktum var, set med lærernes øjne, at gymnastikundervisningen blev lagt oveni lærerens andet arbejde uden lønkomensation, så trak man nitten og skulle undervise i gymnastik, var det rent, ulønnet ekstraarbejde.

Gymnastikinspektøren på besøg

Første gang en gymnastikinspektør visiterede Gladsaxe, var, så vidt det kan ses i arkivalierne, i 1901. Hvor megen undervisning i faget, der har været inden da, ved vi ikke. Fra da af kom han regelmæssigt forbi alle kommunens

offentlige skoler og så på undervisningen en gang om året. Men kun i 1908 ser det ud til at være en rigtig stor inspektion med indbudt sogneråd, skolekommission og lærere fra naboskolerne.

I Gladsaxe Rytterskole var Niels Fritz Westergaard-Nielsen lærer. Han var ikke byens bedste gymnastiklærer, men heller ikke den værste.

Håndkoloreret postkort fra Rytterskolen i Gladsaxe med eleverne omkring 1902. Fra venstre ses Nilsine Henriksen; ?; ?; Helen Thygesen; Magda Hansen (søster til Baaring Hansen); Johanne; ?; ?; Jens Andersen; ?; ?; ?; Johanne Svendsen; Oskar Hansen fra Tornehøjgård; Aage Baaring Hansen f. 1896 og yderst til højre Larsen Christoffersens søn. Læreren er Fritz Westergaard-Nielsen.

gymnastik og idræt nødt til at foregå udendørs, så hvad kunne lærerne gøre i regn og sne, andet end at omdanne de skemasatte gymnastiktimer til regning eller skrivning? De vise gymnastikfolk fra den store kommission havde godt nok også lavet et gymnastikprogram, der kunne gennemføres i klasselokalet, men den såkaldte skolestuegymnastik blev aldrig anvendt i Gladsaxe. Reelt rangerede faget meget lavt i lærernes bevidsthed.

Staten ansatte derfor gymnastikinspektører, der tog rundt på inspektion i de danske skoler. Det var meget upopulært blandt lærerne, for inspektørerne kom og overværede lærernes undervisning – sammen med inviterede

Og han var flittig! Så flittig, at han i 1905 var den første lærer i hele Gladsaxe, der underviste både drenge og piger i gymnastik. Og det, selvom han ikke rådede over en gymnastiksal, men kun en lille stump jord og ganske få redskaber til redskabsgymnastik. Gymnastikinspektøren var meget tilfreds.

I den modsatte ende af spektret befandt senere overlærer Thomas Pedersen sig. Hans præstation udi gymnastikken blev af inspektøren vurderet til et tg = temmelig godt = under middel. Eleverne var naturligvis ikke bedre end deres lærer, og selvom der var bygget gymnastiksal ved den nye Bagsværd Skole, der stod færdig i 1906, var det ikke godt, for som gymnastikinspektøren skrev i 1908, så var den 'daarligt renholdt'. Der var heller ikke mange redskaber til rådighed, men i modsætning til på de andre skoler, foreslog inspektøren ikke at indkøbe flere, for 'Læreren forstår ikke at anvende Redskaber'.

Heller ikke lærer Westergaard-Nielsen fra Gladsaxe Rytterskole var særligt ferm til brug af redskaber såsom hest og buk, men ikke desto mindre foreslog inspektøren at indkøbe en buk, og skrev i sin indberetning, at 'jeg har lovet Hjælp, naar Redskabet kommer'.

Det blev som sagt indskærpet i 1904, at både piger og drenge skulle undervises i gymnastik. Det fik dog kun lærer Westergaard-Nielsen til at gøre det i praksis. Da den nye Søborg Skole stod færdig

i 1908, blev her også indført gymnastik for børn af begge køn, men pigerne blev kun undervist fra fjerde til syvende, og kun én time om ugen, mens drengene havde gymnastik fra første til syvende – og to timer om ugen. Først fra 1910 blev alle piger undervist, men stadig kun en time om ugen, mod drengenes to timer.

Til gengæld var det på Søborg Skole i 1908, at nyuddannede, unge lærere genindførte boldspil i faget gymnastik. Der skulle gå adskillige år, førend boldspillene kom til de andre skoler i kommunen. Lærerne af den gamle skole blev ved med at undervise udelukkende i gymnastik, men

så snart unge lærere tog over, kom boldspillene med i undervisningen.

De første gymnastiksale

Fra 1904 kunne kommunerne søge tilskud til opførelse af gymnastikhuse og gymnastiksale. I 1907 betalte staten op til halvdelen af, hvad en gymnastiksal kostede. Og i Gladsaxe betød det, at både Bagsværd Skole fra 1906 og Søborg Skole fra 1908 fik gymnastiksale, mens den nye Buddinge Skole fra 1901 (er forlængst nedrevet) aldrig fik en gymnastiksal.

I gymnastikinspektørens indberetning fra 1918 kunne han notere, at alle børn i Gladsaxe Kommune fik to timers

Postkort af Bagsværd Skole og menighedssalen, som det så ud omkring 1906.

gymnastik om ugen, men at Gladsaxe Rytterskole stadig manglede en gymnastiksal, og at 'Gymnastikpladsen er alt for lille og kan ikke yderligere udvides end sket er for et Par Aar siden'. Først da Gladsaxe Skole stod færdig i 1921 kunne børnene fra Gladsaxe og Mørkhøj (som skoledistriktet også dækkede) undervises i gymnastik uanset om vejret var godt eller skidt. Og børnene kunne sågar få et bad efterfølgende.

Bagsværd Skole var den første skole, der blev bygget med både gymnastiksal og bad. Badet blev dog ikke brugt efter hver gymnastiktime, men var noget børnene fik en gang om måneden. Det samme gjorde

sig gældende på Søborg Skole, hvor der også fra 1908 blev sørget for et månedligt bad til børnene. Badet var et led i at lære børnene om sundhed og hygiejne. Kun de færreste havde bad i deres eget hjem.

Da selvbyggerhusene i Mørkhøj blev bygget i årene fra 1932 til 1940, blev de bygget uden bad. Og helt op i 1950'erne har vi eksempler på nye byggerier af etageejendomme i Gladsaxe Kommune, der blev opført uden badeværelse, men kun med wc. Så der var mange voksne, der kun badede få gange om året. Skolen prøvede at indføre bedre hygiejne for de nye generationer. I 1919 blev Søborg Skole udvidet med et egentligt folkebad i den ene pavillon, sådan at områdets voksne også kunne komme en gang om ugen og få et bad. Også ved Bagsværd Skole kom der en folkebadeanstalt, og den var i brug helt frem til juli 1968, flere år længere end badeanstalten i Søborg.

De voksne indtager gymnastiksalene

Da Søborg Skoles gymnastiksal stod færdig i 1908, gik der ikke længe, førend den nystartede Søborg Idrætsforening bad kommunen om lov til at låne gymnastiksalen til foreningsbrug, når den ikke var i brug af skolen. Kommunen sagde ja, og herefter tilbød foreningen kommunens unge og voksne herrer og damer øvelser i gymnastik samt brydning og boksning to gange om ugen, det vil sige

damerne måtte nøjes med gymnastikken.

Det gik dog trægt med antallet af indmeldte de første år. I 1910 stod der i en artikel i lokalavisen, at 'tilslutningen er sørgelig lille, der mangler dernæst Alvor til Øvelserne hos de yngre Deltagere, som kun har til Formaal at forlyste et Balkonpublikum'. Af konteksten kan man udlede, at de unge herrer havde inviteret deres kærester med som tilskuere, og derefter mest givet den hele armen for at imponere dem. På den led blev det så som så med sammenhold, disciplin og triumfer ved konkurrencer.

Men det gik alligevel fremad med antallet af nye medlemmer og fra vinteren 1911 blev der oprettet hold for både voksne og børn af begge køn, og da foråret 1912 kom, blev der sat boldspil på programmet hver søndag. De voksne herrer kl. 13 og drengene kl. 10.

Skolen og Menighedshuset

Postkort med Søborg Skoles lærerstab i 1916. Bagest fra venstre står: Axel Asmussen; C.M. Hvorslev; Kristian Vedsmann; P.C. Poulsen; Ole Andersen; C.C. Binger. Midterste række fra venstre: frk. Buch; frk. Hansen; frk. Jørgensen; frk. Marie Andersen Høyer. Forreste række fra venstre: frk. Bagger og frk. Augusta Rasmussen.

Boldspillene foregik udendørs på banen ved Wergelands Alle, der også hørte til Søborg Skole, og succesen var denne gang i hus! To måneder senere blev boldspillerne også tilbudt at øve på hverdagsaftener, plus der kom et pigehold! Lærer C.C. Binger, der var formand for Søborg Idrætsforening, var virkelig glad over foreningens fremgang henover sommeren. Han håbede, at tilgangen af medlemmer ville udstrække sig til også at holde til vinteridrætten, der altså stadig kun bestod af gymnastik, brydning og boksning. Men så, pist som den første Søborg Idrætsforening var kommet godt i gang, forsvandt den igen. Der er ingen notitser om foreningen efter april 1912, og først i 1916 startede den Søborg Idrætsforening, som i dag lever videre i bedste velgående, omend under navnet Gladsaxe Idræts Forening.

Gymnastiksalene beslaglægges

I 1919 var der borgerkrig i Finland. Desuden var 1. verdenskrig just afsluttet med deraf følgende mange mennesker på vandring efter bedre steder at slå sig ned. Danmark var et godt sted at slå sig ned, mente mange. Men Danmark var også berørt af krigen, selvom vi ikke deltog i den. Der var for eksempel næsten ikke bygget noget nyt på grund af mangel på byggematerialer. Så nu stod kommunerne med et stort antal mennesker - både deres egne borgere og flygtninge - der alle manglede tag over hovedet. De var med andre ord husvilde.

I Gladsaxe var der ikke nær nok husvildeboliger, og det tog jo lidt tid at bygge flere, selvom staten ydede støtte. I mellemtiden blev alle offentlige skoler omdannet til midlertidige husvildeboliger. Alt, hvad der kunne skaffes af klasselokaler og kontorer, blev inddraget, og gymnastiksalene på både Bagsværd Skole

og Søborg Skole blev ligeledes inddraget. Søborg Skoles gymnastiksal blev indrettet til to lejligheder for husvilde. I alt blev 19 familier indlogeret midlertidigt på de to skoler.

I anden halvdel af 1919 stod de første rigtige lejligheder for husvilde endelig klar til indflytning. De var på to værelser hver, og i alt blev der bygget 20 lejligheder ud mod nuværende Søborg Hovedgade.

En sportsplads midt i byen

Sportspladsen, der hørte til

Søborg Skoles idrætsplads var ret primitiv i 1910.

Søborg Skole, grænsede op til Wergelands Alle og Frødings Alle – i øvrigt ligesom i dag, omend pladsen var større dengang end nu. Der var naturligvis stor forståelse blandt naboerne for, at voksne såvel som børn kunne lide at spille bold, men de larmede. Og boldene røg ind i private haver, og blev tit hentet igen af unge mennesker med meget lidt sans for andre menneskers rosenbede. I august 1914 kom problemet med på et sognerådsmøde. Beboerne klagede over 'forskellige Ulemper, Skrigen, Piben og uhøviske Udtryk'. De klagede videre over problemet

med boldene, der røg udenfor hegnet og 'endvidere forretter adskillige Sportsdeltagere undertiden deres Nødtørft paa generende Steder', hvilket gav naboerne en ikke særlig spændende duft i næseborene.

Søborg Idrætsforenings formand mente, at klagerne var stærkt overdrevne, men sognerådet indskærpede overfor foreningen, at reglerne for benyttelse af sportspladsen skulle overholdes fremover. Desuden blev tanken om at finde et nyt sted til en sportsplads luftet for første gang.

I 1919 førte grundejerne og Søborg Idrætsforening atter en

heftig diskussion om brugen af kommunens sportsplads. Villaejerne klagede over, at når løberne øvede rundt på de lokale veje, blev de eskorteret af deres venner på cykler, og de råbte og larmede og spredte 'Uro og Rædsel mellem de der legende Børn'. Desuden havde naboerne nu lagt mærke til, at unge elskende søgte hen til sportspladsens mørke i de sene aftentimer, hvor de både kysede og legede to mand frem for en enke, det sidste ofte under høje hvin fra de unge damer. Søborg Idrætsforenings formand påpegede, at foreningen lukkede og låste efter sig, så de unge mennesker 'plankede' den med andre ord. Formanden foreslog politianmeldelser, og sagen døde derpå lige så stille hen igen.

De tidlige foreninger

Men hvad var der overhovedet af idrætsliv i Gladsaxe i begyndelsen af forrige århundrede? Ved siden af Søborg Idrætsforening, der favnede største-

Grundejerbladet meldte i efteråret 1919, at de husvilde nu kunne huses i nye husvildeboliger. Så vidt arkivet ved, stod de dog faktisk ikke færdige før foråret 1920, men måske har de kunnet tages midlertidigt i brug? Kommunens husvildeboliger lå med adresse på daværende Frederiksborgvej 140, senere Søborg Hovedgade 160-168. Bygningerne blev revet ned i 1979 for at give plads til den nuværende Buddinge Skole.

delen af de idrætsinteresse-
rede i Søborg, opstod to andre,
delvist konkurrerende forenin-
ger, nemlig DUI og KFUM.
DUI, eller De unges Idræt, var
en del af den socialdemokra-
tiske ungdoms foreningsliv,
mens KFUM eller Kristelig
Forening for Unge Mænd var
en del af den kirkelige, indre
missionske sfære. DUI som
startede i 1917, tilbød sine
unge medlemmer gymnastik-
undervisning under ledelse af
en gymnastiklærer i artilleriet
plus danseundervisning.
Undervisningen foregik i star-
ten i DUIs egne lokaler på Erik
Bøgghs Alle, men fra oktober
1919 fik de også tilladelse til at
bruge Søborg Skoles gymna-
stiksal.

KFUM satsede først på
fodbold for drenge og her-
rer, siden også på håndbold
og bordtennis. De dukkede så
småt op i lokalavisens sports-
spalter fra slutningen af 1919.
Foreningen var dog allerede
startet i 1912 under ledelse
af pastor Leth. Siden blev det
kirkelige nedtonet, mens bold-
spillet blev det vigtige. Siden
14. april 1972 har KFUMs
boldspillere været kendt under
navnet Søborg Håndboldklub,
nuværende Boldklubben
Søborg, fordi også fodbold
kom på programmet. Ikke at
forveksle med Søborg Bold-
klub! Søborg Boldklub blev
nemlig udskilt af Søborg
Idrætsforening i 1923.

Søborg Boldklub eksisterer
ligeledes i bedste velgående
den dag i dag, men siden 1979
under navnet Gladsaxe-Hero
Boldklub, da de to klubber

Boldklubben Hero og Søborg
Boldklub, der i øvrigt siden
1967 havde heddet Gladsaxe
Boldklub, fusionerede. Fusio-
nen var ønsket, fordi begge
klubber hørte til i Søborg
og kæmpede om de samme
talenter og samme boldbaner.
I den periode denne artikel
dækker, var fusionstankerne
oppe at vende otte gange! Og
hver gang gik de i stå på det
faktum, at Hero var forankret
i Københavns Boldspil Union,
mens Søborg Boldklub var
forankret i Sjællands Boldspil
Union, og ingen af klubberne
havde lyst til at rykke sig.

For dem, der ikke lige ved
det, kæmper fodboldholdene
indbyrdes indenfor den union,
de tilhører. Når Hero spil-
lede mod københavnske hold,
skulle de ikke rejse ret langt,
hvor imod Søborg Boldklub
skulle stille op hvor som helst
på Sjælland, og tit på steder,
det tog temmelig lang tid at
komme frem til. Men logisk
set var og er der ingen tvivl
om, at Gladsaxes spillere hørte
til i Sjællands Boldspil Union,
og det var da også dér, klubben
endte efter sammenlægningen.

Især DUI og Søborg Idræts-
forening var gode til at få de-
res sportsresultater formidlet
ud via lokalavisen. Gladsaxe
Kommunes Grundejerblad
lagde troligt spaltepads til
begge foreninger hver uge.

Langsomt kom flere for-
eninger til. Ikke mindst fordi
danskernes arbejdstid dalede
betragteligt omkring 1920. I
løbet af få år, blev den ugent-
lige arbejdstid reduceret fra
56½ time til 48 timer om ugen.

Det gav rigtig megen fritid, der
med fordel kunne bruges til
sund og fornøjelig idræt.
Søborg Gymnastikforening
blev stiftet i 1923. Bagsværd
Idræts- og Gymnastikforening
dukkede op i lokalavisens
spalter i 1924. I 1931 startede
Bagsværd Kvindelige Gym-
nastikforening (nuværende
Bagsværd Gymnastikforening)
og samme år startede Bag-
sværd Boldklub, som endelig
ikke skal forveksles med den
nuværende Bagsværd Bold-

klub, der blev startet i 1958 under navnet Stengården Boldklub, og tog navneforandring til Bagsværd Boldklub i 1972, hvorefter den fik hjemmebane på Bagsværd Stadion. Den første Bagsværd Boldklub eksisterede til og med 1934.

I 1932 startede AIK Søborg. Avisen skrev i den anledning i maj 1932, at 'den nystiftede Arbejdernes Idrætsklub dyrker Fodbold og fri Idræt for Mænd og Haandbold for Kvinder'.

De første idrætsgrene

Fodbold, løb og gymnastik var de første idrætsgrene, der kunne dyrkes i Gladsaxe. Nærmere bestemt i Søborg.

Men den idrætsgren, der fra først i 1920'erne og tyve år frem fik absolut mest spalteplads i lokalaviserne, var boksning! Boksning var på den første Søborg Idrætsforenings program allerede i 1911. Boksningen vendte tilbage med den nye Søborg Idrætsforenings program i 1917, og var en fast bestanddel af programmet indtil 1977.

Boksningen foregik i mange år på henholdsvis Buddinge Kro og Søborghus Kro, og idrætsforeningen gjorde meget ud af at få dygtige trænere. Bokserne kæmpede nemlig ikke for sjov, de vandt virkelig mange præmier, og var

blandt landets bedste. Ved de stævner, der blev holdt lokalt i kommunen, valfartede store dele af byens borgere hen for at heppe.

Fra 1934 blev træningen på Buddinge Kro flyttet til Søborg Skole, og 9. april 1939 holdt bokserne deres sidste boksestævne i Søborghus Kro. 'Foreningen tager med dette Stævne Afsked med Søborghus Kro, hvor den igennem Aarene har holdt saa mange gode Stævner og Fester'. Herefter foregik træningen i Gladsaxe Idrætspark og i Borgernes Hus på Søborg Hovedgade 77.

Der var også altid mange tilskuere til de årlige gymnastikopvisninger, der afsluttede sæsonen hos DUI og gymnastikforeningerne. Referenterne i lokalavisen elskede at fortælle om gymnasternes smukke kropsholdning, smidighed og dygtighed.

I april 1931 kunne man læse følgende beskrivelse fra Søborg Gymnastikforenings afslutningsopvisning: 'De unge Mennesker havde naturlige Betingelser for at udføre smukke Øvelser, hvilket ogsaa viste sig ved Udførelsen af de fritstaaende Øvelser, som baade var præcise og taktfaste. Smidigheds- og Redskabsøvelserne kneb det lidt mere med. Ydelsen var der ikke noget i Vejen med, men der manglede Stil over Udførelsen. Fasthed og Beherskelse over Kropsføringen. Et smukt samlet

DUIs gymnastikhold cirka 1926-1928. De to i jakkesæt er henholdsvis Aage Bruhn Andersen til venstre og Werner Harry Pedersen til højre. Foto doneret af Jørn Lauge Pedersen.

Ejendommen her på Søborg Hovedgade 77 undergik en større ombygning i årene 1920-23. Ombygningen ragede hele 23 centimeter for langt ud over fortovet, men huset stod jo færdigt, og amtet endte med at acceptere den fremrykkede facade, hvorefter kommunen måtte gøre det samme. Søborg Grundejerforening indrettede huset til et Borgernes Hus med restaurant. I 1945 overtog restauratør Sigurd Sort, men han solgte i august 1956, og så blev bygningen overtaget af Steffensens Bolighus. I dag ligger restaurant 'Fik-Ret' i bygningen. Postkortet her er fra cirka 1925.

Geled under Øvelserne hører ogsaa med til en smuk Opvisning'. Og videre 'Kvindeholdet præsterede en smuk Opvisning. De plastiske Øvelser var smukke, al kvindelig Ynde kom til Udfoldelse, og dog havde man Fornemmelse af, at der navnlig ved de siddende Øvelser fordredes megen Kraftanstrengelse, sikkert en glimrende Motion og Holdtræning i skøn Forening.'

Om fodbold skrev Søborg Boldklub i lokalavisen 20. maj 1932, at fodboldbanen var det sted, hvor de fleste unge mennesker søgte hen, når de fik lyst til at tage aktiv del i idrætten. For fodboldspillet 'er underholdende, spændende og sundt, og fordi det mere end nogen anden Idræt er Kam-

meratskabets Sport. I Fodbold er det gode Sammenhold afgørende for et godt Resultat.'

Fodbold udviklede i følge Søborg Boldklubs dygtige presseagent 'Snarrådighed, hurtig Opfattelse og uselvisk Samarbejde'. Søborg Boldklub trænede på banen ved Gladsaxe Skole (på nuværende Tobaksvej). Fra 1929 og mange år frem, arrangerede klubben hvert år en kamp mellem de 'simple' og de 'fine'. De simple var dem, med efternavne, der endte på -sen. Den bedste spiller på banen vandt en statuette, og kampene var meget yndet af tilskuerne.

Atletik, hvori indgik løb, var en yndet sportsgren i 1920'erne, men der manglede løbebaner og atletikredskaber

i et omfang, så sportsgrenen visnede. I 1931 lagde en privat grundejer på hjørnet af Christianehøj og Søborg Hovedgade jord til en løbebane, og Søborg Idrætsforening tog straks tilbuddet til sig og genoptog løb, som tidligere havde været en gren, foreningen havde vundet mange præmier i.

Henover årene skulle de manglende gode atletikbaner blive et hyppigt gentaget tema i lokalaviserne. I december 1969 kunne Gladsaxe Idrætsforening således notere, at aldrig havde der været så mange medlemmer til foreningens fem afdelinger: gymnastik, atletik, svømning, håndbold og boksning. Om atletikkens hed det dog, at afdelingens

medlemstal ikke var vokset proportionalt med de øvrige afdelingers, men mindre.

Atleterne trænede på Kennedy-skolen, Søborg Skole og med løb i Utterslev Mose og Hareskoven.

AIK, der jo var startet i 1932, tilbød med det samme både gymnastik, bordtennis og håndbold. Klubben var på det tidspunkt ene om at tilbyde bordtennis.

Foreningerne slår sig sammen

Fællesrepræsentationen af Idrætsforeninger i Gladsaxe, som i dag hedder Foreningernes Idrætsråd Gladsaxe – i daglig tale, både dengang og nu, kaldt F.I.G. – blev dannet i

1923 som paraplyorganisation for Søborg Idrætsforening, Søborg Boldklub, DUI og Spejderforbundet. Efterhånden som andre idrætsforeninger blev dannet, blev en stor del medlemmer af i F.I.G.

F.I.G. stod for store sportsstævner. De forhandlede med kommunen om tiltag til gavn for idrætten i Gladsaxe generelt. De stod fra start af for fordeling af sportsbane og gymnastiksal på Gladsaxe Skole (Tobaksvej), og ikke mindst blev F.I.G. en vigtig medspiller for sognerådet, da planerne om en egentlig idrætspark i Gladsaxe begyndte at tage form. F.I.G. rådede også en kort overgang over træningsbaner på gartner Kallerups grund ved Gladsaxevej/Maglegårds Alle.

I 1925 skulle F.I.G.s første store stævne finde sted. 'Stævnet, der særlig har til Formaal at vække Interessen for Idrætten her i Kommunen, vil blive det største af sin Art'. Reklamemæssigt endte stævnet dog som en fuser, men det have F.I.G.s ledelse under ingen omstændigheder kunnet forudse. Samme uge, som stævnet fandt sted, skete der nemlig det, at sognerådsformand C.V. Rasmussen døde. C.V. Rasmussen havde siddet i sognerådet siden 1906 og sad som formand fra 1913 til sin død. Den begivenhed overskyggede naturligt nok alt i ugevis. Aviserne blev fyldt

Søborg Gymnastikforening skrev i avisen fra 26. september 1930, at et par ugentlige gymnastiktimer hjalp forbavsende på spændstigheden. Humøret gik flere grader op, og det var utænkeligt, at nogen gik fra gymnastiktimerne i dårligt humør. De daglige bekymringer og nedtrykkende tanker blev jaget på flugt under gymnastikken, så set med gymnastikforeningens øjne gav det god hvile til hjernen. Siddende yderst til venstre ses Robert Peters, der var med til at starte foreningen i 1923. Billedet er udateret, men venligst doneret af Kirsten og Torben Peters.

med nekrologer og en stor indsamling til fordel for et mindesmærke, blev sat i gang.

F.I.G. var naturligvis dybt involveret i processen omkring Gladsaxe Idrætspark, da den skulle anlægges, men selv da idrætsparken var en realitet, gav det anledning til problemer. På F.I.G.s generalforsamling i 1939 udspandt sig en stor diskussion om de udendørs boldbaner. Lærer Larsen kritiserede måden, banerne blev holdt på. Græsset blev nemlig slået med le! Det vil sige det fik lov at gro meget langt, og selv, når det var nyslået, var det alt andet end kort. F.I.G. henstillede til kommunen, at der blev anskaffet en motordreven plæneklipper til at slå græsset med.

F.I.G.s hovedopgaver blev efterhånden at forhandle med kommunens idrætsudvalg og at fordele sale og baner. Fra 1972 blev F.I.G. et egentligt serviceorgan med eget kontor i den nye sportshal ved Gladsaxe Idrætspark og fastansat sekretær, som foreningerne kunne komme i kontakt med hver dag.

Svømning

I 1929 tog to lærere fra Søborg Skole, nemlig A.P. Larsen og C.E. Hansen, initiativ til sommerundervisning i svømning for de af kommunens unge drenge, der havde lyst og tid. Undervisningen foregik fra Frederiksberg Kommunes badeanstalt på Helgoland,

Inge Peters blev født 11. februar 1915 og døde få dage før sin 66 års fødselsdag, nemlig 3. februar 1981.

Hun tog gymnastik- og svømmelærerindeeksamen 1. september 1935 og blev ansat som gymnastiklærerinde på Kildegårds Skole, tidligere Østre Borgerdyd, i Gentofte. Hun kom også til at undervise i gymnastik på Gladsaxe Gymnasium.

Efter en række år som formand for svømmerne i Søborg Idrætsforening, oprettede hun sin egen svømmeskole, hvor hun underviste i Gladsaxe Badet om sommeren. Fra omkring 1960 kastede hun sig over idrætsgymnastikken med enkeltpræstationer. En årrække var hun instruktør på radioens udsendelser af kvindegymnastik om morgenen, men de sidste år af sit liv helligede hun pensionistgymnastik.

hvilket må siges at være noget af en cykeltur for både børn og lærere hver dag. Drengene skulle selv betale indgangsbilletten, men selve undervisningen var gratis. Sognerådet bevilgede hver af de to lærere 100 kroner for deres indsats, men et af medlemmerne mente nok, 'at man til næste Aar burde se at faa en mere rationel Ordning af dette Spørgsmaal'. Blandt andet syntes han, at også pigerne skulle have adgang til at svømme.

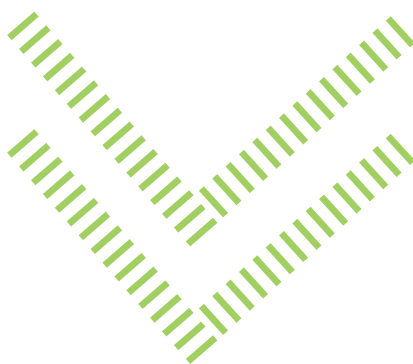
Året efter, altså i 1930, var der også adgang for piger. Forudsætningen for, at kommunen ville give tilskud var, at der skulle deltage mindst 25 piger og 25 drenge. I alt meldte 130 børn sig til undervisningen, og hver af de to lærere fik 150 kroner i honorar for deres indsats. Børnene svømmede tre gange om ugen á to timer i juni, juli og august måned. I 1932 søgte de to lærere bag svømmeundervisningen som vanligt om tilskud, men inden sognerådet nåede at behandle ansøgningen, var Helgoland blevet lukket på grund af forurening.

Først i 1934 fandt lærerne et ordentligt alternativ til Helgoland, så undervisningen kunne komme i gang igen. Alternativet hed Charlottenlund Søbadeanstalt. Og det gik da også fint nok at bruge Charlottenlunds faciliteter i stedet. Indtil 1939, hvor en stor storm blev årsag til, at 'store Dele af Badeanstalten gik til Søs eller i hvert fald blev

slaaet i Stykker'. Svømningen måtte derfor aflyses for resten af sæsonen for de cirka 150 børn, der fik undervisning. Året efter var søbadeanstalten heldigvis klar igen.

Svømning for de voksne

I 1947 kom sognerådet med et udspil til udvidelse af Gladsaxe Idrætspark, der inkluderede et svømmebad. Der skulle dog gå lang tid fra tanke til handling. For at sætte lidt gang i sagerne oprettede Søborg Idrætsforening 1. juni 1949 en svømmeafdeling for damer og piger. Damerne tog til København for at svømme, men trods den lange transport kunne foreningen allerede 28. juli melde om 'eventyrlig succes'.

På de små to måneder var der allerede indmeldt 95 medlemmer. De damer og piger lærte at svømme under instruktion af frøken Inge Peters, der også underviste foreningens damer og piger i gymnastik.

De aktive damer var medvirkende årsag til, at Idrætsudvalget 'fremsendte indstilling fra udvalget om udarbejdelse af detailprojekt til friluftsbad med omklædningsrum og skitseprojekt til varmtvandsbade-

anstalt i Gladsaxe Kommunes Idrætspark ved Gladsaxevej' på sognerådsmødet 6. december 1949.

Ikke alle sognerådets medlemmer var enige i, at det var en god ide. Den konservative Jørgen Jørgensen påpegede, at der kun var 5 km til Øresund og ikke meget mere til Furesøen, så han mente, at et svømmebad ville komme til at give et dundrende underskud. Han ville hellere udbygge de offentlige badeanstalter på skolerne.

Men Jørgen Jørgensen var i mindretal, så Idrætsudvalget fik lov at arbejde videre, og på kommunalbestyrelsens møde 28. oktober 1954 kunne borgmester Baaring Hansen fortælle, at endelig har 'vi nu taget fat paa arbejdet med friluftsbadet paa arealet ved Idrætsparken paa Gladsaxevej. Det er en af de ting, vi har savnet, ikke mindst til skoleungdommens svømmeundervisning'.

Badeanstalten ved Bagsværd Sø

I juli 1919 blev en kommunal badeanstalt åbnet ved Bagsværd Sø. Det havde været et ønske blandt Bagsværds beboere i mange år. Badningen foregik i søen, og da der kun var én badeanstalt, måtte damerne, for anstændighedens skyld, bade mellem 13 og 16, mens formiddagstimerne var helliget børn og herrerne kom efter 16. I et indlæg i Gladsaxe

Reklamepostkort fra
Gladsaxe Badet cirka 1960.

Kommunes Grundejerblad fra august 1919 ironiserer en Bagsværdborger over, at skoleloven af 1814 pålagde skolerne at indføre svømmeundervisning, og at det først i Bagsværd skulle blive realiseret 105 år senere, til trods for at søen dog kun lå to kilometer fra skolen.

Men hvorfor blev Bagsværd Sø ikke brugt til svømmeundervisning? Svaret kan ikke aflæses direkte i hverken lokalaviser eller sognerådsreferater. Faktum er, at Bagsværd Sø, der på dette tidspunkt fortsat var privatejet af lensgreve Schulin fra Frederiksdal Gods, siden 1930 mest blev brugt af eliteroerne, der jævnligt holdt regattaer på søen. Fra ældre medborgere har arkivet til gengæld fået en forklaring, der hed vandpest. Bagsværd Sø var belagt med et tæt lag af

grønne alger indtil Gladsaxe Kommune købte søen i 1962 og begyndte en storstilet oprensning.

Svømning vedblev overvejende at være et fritidstilbud for børnene om sommeren, indtil Gladsaxe fik indendørs svømmesale ved nogle af skolerne.

Gladsaxe Badet – kostede nær borgmesterstolen

9. februar 1950 stod der følgende lille afslutningssalut i en artikel om Søborg Idrætsforenings svømmeafdeling: 'At der er grøde i svømningen herude i Søborg hersker der ikke den ringeste tvivl om, og frk. Inge Peters har ogsaa stor glæde af sit arbejde i denne sportsgren, og kender vi hende ret, skal hun nok frembringe

resultater af de helt store i de nærmeste aar. Nu ser vi blot med glæde hen til den projekterede svømmehal herude i Søborg, og haaber, at den i ikke for lang tid lader vente paa sig. Der er stærkt brug for den, er der bevist, og interessen vil givetvis stige mange hundrede procent, naar svømmehallen staar færdig herude. Vi glæder os paa forhånd'.

Ved kommunalbestyrelsesmødet 1. december 1953 indstillede Idrætsudvalget, at kommunen lod svømmebasinet i idrætsparken i Søborg udføre. Nu havde det immervæk været på tegnebrættet siden 1947. Indstillingen blev enstemmigt vedtaget, men tidernes ugunst og manglende materialebevillinger fra statens side, gjorde det fortsat umuligt at bygge. I september 1955 blev Nini Henriksen, Søborg

Idrætsforenings nok største svømmetalent til dato, nummer tre i danmarksmesterskaberne i butterfly og udtaget til landsholdet. Til trods for, 'at vi ikke faar vort svømmebassin i idrætsparken aabent', som hun udtalte til Folkebladet. 'Man maa beundre det initiativ, som Søborg Idrætsforenings ledelse udviser, den sidder ikke med hænderne foldede og venter til vort eget svømmestadion engang bliver færdigt.'

Søborg Idrætsforening indgik aftale med Gentofte Kommune om at træne i Hellerup Søbadeanstalt om sommeren. Om vinteren foregik træningen i Østerbro Svømmehal.

I maj 1956 kunne F.I.G. fortælle, at der var bevilget penge til færdiggørelsen af friluftsbadet, og at man håbede at kunne tage det i brug i sommeren 1957. Men atter engang blokerede materiale manglen. Efter krigen var det nemlig sådan, at der var et enormt efterslæb af boligbyggeri. Rigtig mange mennesker stod uden tag over hovedet. På Gladsaxe Byarkiv har vi billeder af et hønsehus på få kvadratmeter, der husede en hel familie. For overhovedet at komme i betragtning til bare den mindste lejlighed, skulle man være gift. Og helst have eller vente barn. Der var masser af arbejdsløse håndværkere, men kun få byggematerialer, og derfor skulle kommunerne ansøge staten om tilladelse til byggerier, og boliger, skoler, plejehjem og

lignende blev klart prioriteret over et svømmebad af de statslige embedsmænd.

Det gjorde de også af partiet Venstre, der i 1953 havde tilsluttet sig færdiggørelsen af svømmebadet, men som ved valget i 1958 kørte store annoncer i lokalavisen om at 'Friluftssvømmebadet kun til sommerbrug koster 3½ mill. kr. – eller lige saa meget som 100 stk. 2½ vær. lejligheder – og det tager kun cirka 1 kvarter at cykle til et 1. kl.s friluftsbad – Furesøbadet'. Kampagnen lykkedes i et omfang, så Venstres stemmeandel voksede med 64 % ved valget i 1958, og gik fra 5,6 % af vælgerne til 9,2 %. Hvis ikke de konservative havde peget på Erhard Jacobsen som ny borgmester, kunne Venstre have overtaget posten ved den lejlighed.

Endelig et svømmebad

Men bedre sent end aldrig. Torsdag den 3. juli 1958 kunne Gladsaxe Bad indvies. Der var tre bassiner, nemlig et soppebassin, et øvelsesbassin og et sportsbassin på 25x50 meter med udspringstårn og ikke færre end 10 baner. Kun i Odense og Nordjylland fandtes et tilsvarende stort sportsbassin kunne Folkebladets sportsjournalist fortælle 3. juli 1958.

Friluftsbadet var dog ikke fuldendelsen af drømmen. Planerne fra 1947 omfattede også en egentlig svømmehal og en idrætshal, der om sommeren skulle fungere som omklæd-

ningsrum for de mange svømmegæster, og om vinteren skulle bruges til boldspil.

Men ved indvielsen kom 4-5000 glade mennesker, og begivenheden blev omtalt som en rigtig 'folkefest'. Godt nok en fest, hvor halvdelen af de fremmødte ikke kunne se noget af, hvad der foregik, fordi der 'kun' var 600 siddepladser og cirka det samme antal ståpladser, men det lærte Dansk Svømmeforbund af, så allerede ved næste arrangement i det nye friluftsbad, var antallet af billetter begrænset.

Borgmester Erhard Jacobsen sagde blandt andet i åbningstalen: 'Gladsaxe Bad, som vi i dag skal indvi, har jo gennem flere aar skabt røre i kommunen. Ikke alle har ment, at det var den rigtige maade at give pengene ud paa. Naar vi nu ser resultatet, haaber jeg, at vi alligevel alle kan forenes i glæde over det, der her er skabt'. Og videre: 'Vi indenfor Gladsaxe Kommunalbestyrelse haaber, at stedet her virkelig maa blive til gavn for befolkningen, saa vil de taarer vi fælder over de økonomiske ofre, flyde mindre heftigt'.

Den første sæson blev dog ikke den succes, som kommunalbestyrelsen havde håbet på, selvom 90.000 mennesker nåede i vandet i løbet af den første, 2½ måneder korte sæson. Sammenlignet med tallene for de følgende sæsoner, var det dog et rigtig flot

besøgstal, der blev nået på de 2½ regnfulde sommermåneder i 1958. Men allerede i april 1959 måtte kommunalbestyrelsen give en tillægsbevilling til driften af Gladsaxe Badet. Som trøst, men det vidste politikerne selvfølgelig ikke på det tidspunkt, blev 1959 til gengæld et strålende år med cirka 250.000 badende, mens vejret igen i 1960 var temmelig dårligt. Forskellen på de 90.000 og de 250.000 lyder større end den er, for i 1958 fik børnene ikke svømmeundervisning i Gladsaxe Badet, det skete først fra 1959. Det hører med til forståelsen af tallene.

På selvsamme møde i april 1959 blev det desuden besluttet at påbegynde næste fase af byggeriet i Gladsaxe Idrætspark, nemlig den store hal, der skulle fungere som omklædningsrum med mere om sommeren og som boldbaner om vinteren. Som den socialdemokratiske Thomas Nielsen formulerede det, så var 'vi i vor gruppe af den opfattelse, at sportsanlæg har deres store betydning ikke mindst for ungdommens sundhed'. Og den radikale Hans Nielsen supplerede: 'Et af vore største problemer er at faa ungdommen til at udnytte fritiden rigtigt, og som et led i disse bestræbelser vil denne hal indgaa til gavn for kommunen og dens ungdom'. Venstre og konservative var dog ikke helt enige, eftersom de var stærkt bekymrede over økonomien i

anlægget, men byggeriet blev til slut vedtaget med 9 stemmer mod 8.

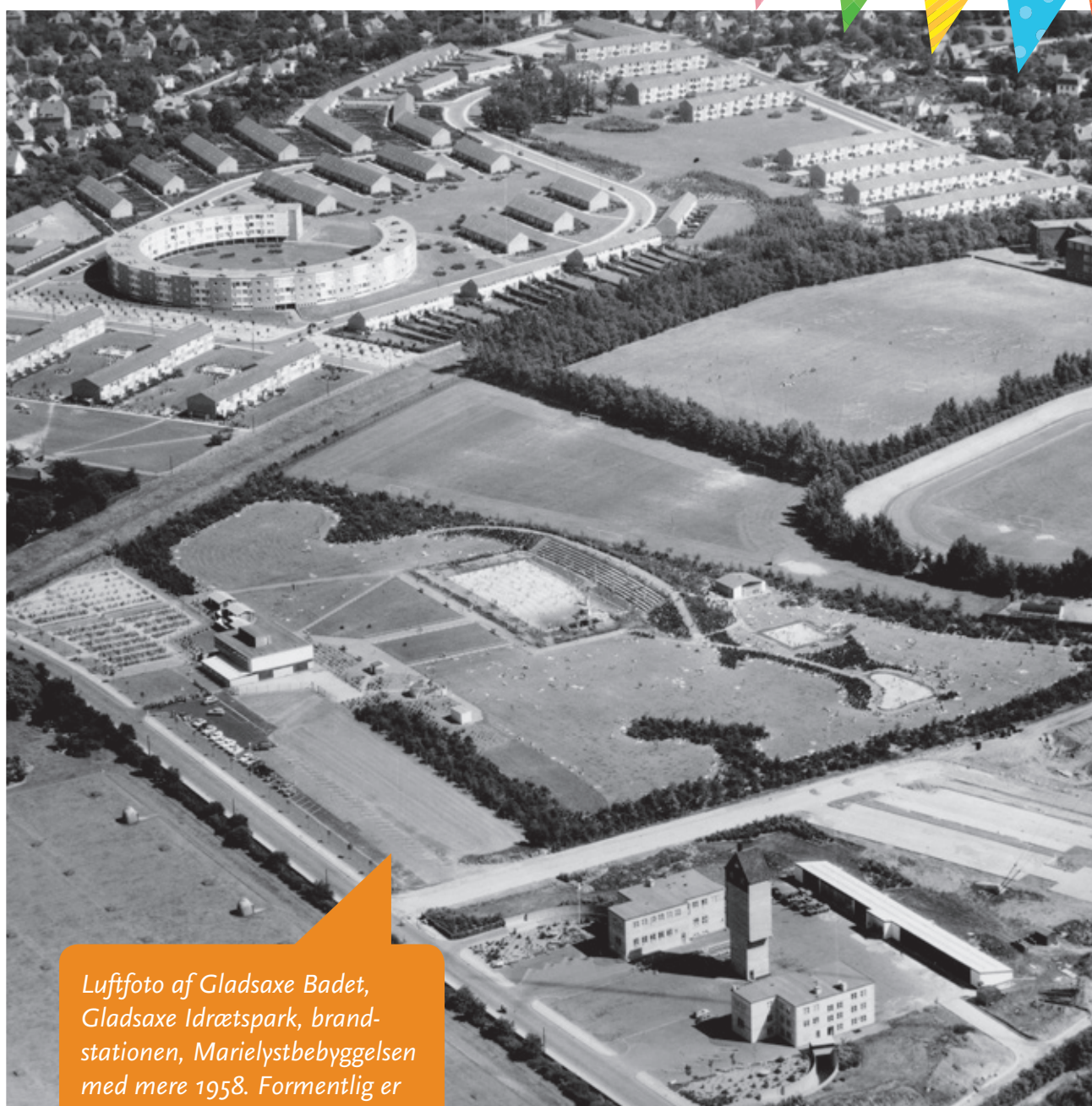
De, der virkelig var glade for Gladsaxe Badet, var børnene. I 1960 blev langt de fleste børn i kommunen undervist i svømning. På Egegård og Buddinge Skoler fra henholdsvis 1957/58 og 1955/56 var de naturligvis ekstra privilegerede, fordi de havde egne svømmesale, og det fik Enghavegård Skole i Mørkhøj også i 1966, altså tre år før skolen i øvrigt var helt færdig. Enghavegård Skoles svømmesal havde oven i købet et bassin med konkurrencerigtige mål, og denne svømmesal blev åbnet for almindelige borgere udenfor skoletid, og dermed blev den kommunens første egentlige svømmehal. Der var i øvrigt det i denne forbindelse kuriøse ved Enghavegård Skole, at nok var der svømmesal, men til gengæld var der ikke råd til at bygge gymnastiksale! Så børnene på Enghavegård Skole blev de første mange år kun undervist i svømning. Endnu i 1972 skrev lokalavisen om de forrykte forhold, hvor børnene fik færrest mulige gymnastiktimer overhovedet, og måtte undervises i skolens aula. Et krydstjek i kommunens byggesagsarkiv giver en lidt anden historie. Der var nemlig bygget gymnastiksale i 1969, men pga. lokalemangel blev de indtaget til undervisning. Det er en lidt anden historie.

Marielyst, Gladsaxe og Søborg Skoler brugte Gladsaxe Badet om sommeren. Men

børn fra Bagsværd Skole, Vadgård Skole og Stengård Skole fik stadig ikke systematisk undervisning, fordi der var for langt til nærmeste svømmesal eller Gladsaxe Badet.

Gladsaxe Badet blev naturligvis også brugt til stævner. I 1961 blev der afholdt ungdomsmesterskaber, og i 1964 brugte Dansk Svømmeforbund badet til de danske mesterskaber i svømning og udspring. I 1963 fyldte badet 5 år, og øverst på ønskesedlen stod nye og større omklædningsrum, noget alle andre end boligministeren forstod. I 1965 købte kommunalbestyrelsen en pavillon, så der var et sted for de besøgende at søge ly på dage med regnvejr. I 1967 stod et helt nyt svømmebassin klart, for det gamle var så overbelastet af de mange badende, at det nærmest var umuligt at holde ordentligt rensed hele tiden.

Det nye bassin var et rigtigt konkurrencebassin. Det vil sige det holdt samme vanddybde i hele bassinet. Det gamle sportsbassin var langt dybere i den ene ende end den anden, og for elitesvømmere er den slags ikke godt. Alle de nye muligheder for at svømme, inden- og udenørs, blev fuldt udnyttet. Ikke mindst af Gladsaxe Idræts Forenings svømmeafdeling, men i 1970 måtte svømmeafdelingen stoppe for tilgang, fordi det kun var svømmesalen på Enghavegård, klubben havde adgang til om vinteren. Nini Henriksen, den tidligere elitesvømmer, udtalte til Fol-

Luftfoto af Gladsaxe Badet, Gladsaxe Idrætspark, brandstationen, Marielystbebyggelsen med mere 1958. Formentlig er fotografen Sylvest Jensen.

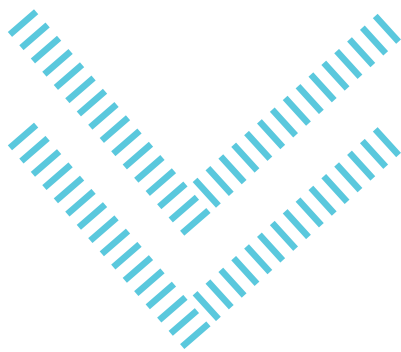
kebladet i september, at den eneste løsning var en boblehal over Gladsaxe Badets sportsbassin, altså det nye bassin fra 1967. Der var dog meget lang vej til målet, først i 1977 blev Gladsaxe Badet udvidet med en svømmehal.

Badminton – det store hit
1930'erne blev i den grad et blomstringsår for idrætslivet i Gladsaxe. I 1932 udbød

Søborg Boldklub for første gang badminton. Det var Old Boys'ene, der stod for initiativet, og i første omgang blev det også herrerne, der indtog banen. Sporten kom fra Skotland, men bredte sig lynhurtigt i et omfang, så den ene klub efter den anden måtte lukke for tilgangen, 'da Plads til Spillet ikke kan fremskaffes', som der stod i lokalavisen i marts 1932. En fordel ved spillet var

og er, at det ikke krævede stor øvelse, 'men efter en Aftens Træning kan man nogenlunde være med'. Old Boys'ene inviterede alle til at overvære træningskampene, og lovede at oprette et damehold, hvis tilstrækkeligt mange damer over 16 år meldte sig.

Badmintonspillet blev så stor en succes, at det allerede samme år, altså 1932, blev udskilt som en selvstændig

Johannes Lymark træner damerne i badminton i Husmødrenes Badmintonklub 1938.

forening, nemlig Gladsaxe Kommunes Badmintonklub. Klubben blev straks optaget i F.I.G. som sørgede for, at de kunne leje baner på Gladsaxe Skole. Men badminton kræver megen plads, så banerne på Gladsaxe Skole var ikke nok, og F.I.G. anbefalede derfor sognerådet at lade klubben leje lokaler også på Søborg Skole. Men her stoppede festen ifølge sognerådet. Skoleudvalget indstillede, at tilladelsen ikke blev givet af principielle grunde, og resten af sognerådet tilsluttede sig på mødet 6. april 1932.

De principielle grunde blev aldrig debatteret i lokalavisen. I stedet greb Gladsaxe Kommunes Badmintonklub sagen anderledes an og fortalte allerede medio april, hvordan de måtte afvise interesserede på grund af manglende baner. Det hjalp. Da banerne skulle fordeles til efterårssæsonen 1932/33, fik Gladsaxe Kommunes Badmintonklub baner på begge skoler plus de lejede sig ind på Søborghus Kro.

Fra 1936 kunne der også spilles badminton i AIK, og i 1938 startede Husmødrenes

Badmintonklub. Husmødrene havde den fordel, at de kunne bruge banerne i den splinternye badmintonhal i Gladsaxe Idrætspark i formiddagstimerne, hvor de kunne lejes for en billig pris. Allerede få måneder efter klubbens start talte den omkring 100 damer. I februar 1939 kom lokalavisens journalist forbi og talte med fru Weiss, der var klubbens formand. Han spurgte blandt andet, om hun dog kunne holde styr på så mange damer, hvortil fru Weiss svarede 'Ih jo, det gaar storartet. Men for Resten har vi en udmærket Hjælp i Badmintonhallens Inspektør, Hr. Lymark. Han har jo ingen Pligt dertil, men ser han en Dame – en Begynder – er han altid parat med sin Ketsjer. Han spiller med dem og viser dem til Rette, saa de hurtigt føler sig hjemme. Og naar vi har spillet og faaet vort Bad, saa skal vi have vor Kaffe i den hyggelige lille Restauration.'

I august 1948 sluttede Gladsaxe Badminton Klub og Boldklubben Søborgs badmintonafdeling sig sammen i det,

der fremover hed Gladsaxe-Søborg Badmintonklub. Efter sammenslutningen talte klubben mere end 200 medlemmer, og håbet var, at én stærk forening kunne få spillerne rykket fra 2. til 1. division.

Tennis

Tennis kunne søborgenserne spille i Tennisklubben af 1927, der var startet af Robert Peters, far til den senere meget kendte gymnastik- og svømmelærer Inge Peters. Tennisklubben af 1927 var blandt de første til at tage de nye baner i brug i Gladsaxe Idrætspark, hvor de spillede allerede fra 1934. Af uransagelige grunde forsvandt enhver omtale af Tennisklubben af 1927 dog i 1936, og det må formodes, at den lukkede.

Bagsværd fik egen tennisklub 9. maj 1933. Bagsværd Tennisklub var lidt speciel. Den havde baner på jord, der blev lejet af Hans B. Lillelund, der ejede gården Bondehave, så klubben var ikke med i det årlige fordelingslagsmål om kommunens relativt få baner

på diverse skoler og på Søborghus Kro og i Borgernes Hus.

Bagsværd Tennisklub var ikke for al folket. Det måtte andre klubber tage sig af. Med et kontingent, der lå milevidt over alle de andre idrætsklubber, var Bagsværd Tennisklub for de mest velhavende. Det havde samtidig den fordel, at klubben ikke blev overrendt af medlemmer. Den var nemlig nødt til at være eksklusiv, for den rådede kun over to baner, og selvom de var i brug fra morgen til aften, var der grænser for, hvor mange medlemmer, klubben kunne have. Bagsværd Tennisklub var ikke medlem af F.I.G. Det afholdt dog ikke klubben fra at søge kommunen om tilskud i november 1933, men der kom et afslag, fordi heller ingen andre af kommunens idrætsforeninger modtog økonomisk hjælp. Få år senere, i 1939, var klubben til gengæld så velkonsolideret, at den havde fået både eget klubhus med bad samt en flagstang, og klubbens formand kunne afslutningsvis i sin årsberetning takke medlemmerne for godt kammeratskab i den forløbne sæson.

Efter Tennisklubben af 1927s død i 1936 var der ingen tennis i Søborg et par år. Men i juni 1938 blev Søborg Tennisklub oprettet, og allerede året efter var der over 100 medlemmer. Klubben lejede to baner i Gladsaxe Idrætspark fra 1939 og kunne holde medlemsprisen nede på et niveau, der svarede til at spille badminton.

Gladsaxe Idrætspark på tegnebrættet

Tanken om et ordentligt idrætsanlæg var én af grundene til, at flere idrætsforeninger allerede i 1923 slog sig sammen i F.I.G. I fællesskab kunne foreningerne bedre lægge pres på sognerådet. At badmintonfolkets særlige ønsker om en hal skulle blive løftestang for det storstilede projekt, der blev sat i gang ved kommunens opkøb af en stor del af gården Marielysts jorder i begyndelsen af 1932, var uforudsigeligt i 1923. Men badmintonbolde er lette, og de kommer derfor højt til vejrs, når de bliver slået til. Hverken gymastiksale, krosal eller diverse aulaer på skolerne var synderligt velegnede til den sportsgren, der lynhurtigt blev en af de allermest populære.

F.I.G. arrangerede et stort sportsstævne til fordel for den nye sportsplads i april 1932. To måneder senere pressede F.I.G. sognerådet for også at udvide sportspladsen ved Bagsværd Skole. I august samme år, bad F.I.G. sognerådet om at tage endelig beslutning om, hvor henholdsvis skole og idrætsanlæg skulle

ligge på arealet ved Gladsaxevej, så indretningen kunne begynde. Også de enkelte klubber og spejderorganisationer afholdt nu regelmæssigt stævner for den kommende idrætspark. I maj var det Det Danske Spejderkorps, der holdt stort idrætsstævne til fordel for idrætsparken – et arrangement, der desværre ikke tiltrak mange tilskuere, og dermed heller ikke ligefrem gav overskud til idrætsparken, men viljen var god nok.

På sognerådsmødet i marts 1933 fik F.I.G. den sædvanlige tilladelse til at fordele foreningernes benyttelse af skolernes gymnastiksale og sportspladser. Siden 1932 havde F.I.G. også rådet over Søborg Skoles gymnastiksal og sportspladsen ved Wergelands Alle. Men her i 1933 fik F.I.G. desuden lov til for første gang at bruge den nye/kommende idrætsparkens areal ved Gladsaxevej. Dog under forudsætning af at foreningerne selv sørgede for, at pladsen blev forsvarligt indhegnet! På sognerådsmødet i september 1933 foreslog F.I.G. en byttehandel, så at F.I.G. lavede hegn, mod at kommunen til gengæld indlagde vand på den nye idrætsplads. Sognerådet accepterede byttehandlen, og de første udendørs baner kunne tages i brug i 1934.

På sognerådsmødet 8. september 1936 og udenfor dagsordenen blev spørgsmålet om sportspladsen genoptaget.

Nu havde sognerådsformand Frederik Willumsen indhentet et konkret tilbud på arbejdet, som foruden badmintonhallen ville omfatte boldbaner, spring- og løbebaner, toiletter mv. Omkostningerne ville være på cirka 200.000 kroner. Et formidabelt beløb, men ikke desto mindre enedes sognerådet om at lade ingeniørkontoret gå i gang med arbejdet. Gladsaxe Kommunes Badmintonklub havde på forhånd sagt, at de ville betale op til 8.000 kroner om året for leje af hallen, et tilbud, kommunen dog ikke tog imod, da lejen blev ens for alle. Seks uger efter startede arbejdet. 13. april 1937 kunne man i øvrigt læse i Folkebladet, at nu kom anlæget til at koste 307.000 kroner i stedet for de budgetterede cirka 200.000 kroner.

Gladsaxe Idrætspark tages i brug

Første oktober 1937 kunne man i lokalavisen læse, at Gladsaxe Kommunes Badmintonklub holdt fest i Borgernes Hus (Søborg Hovedgade 77) 3. oktober for at samle sine medlemmer til et fornøjeligt samvær, inden den nye badmintonhal åbner den 15. oktober. 'GKB har i den sidste Maaned faaet over 100 nye Medlemmer, og efter alt at dømme vil Klubben inden dette Aar er til Ende være paa over 200 aktive Medlemmer, som kun dyrker Badminton. Takket være den nye Hal er GKB nu placeret blandt Sjællands største Badmintonklubber.'

Og 15. oktober 1937 slog den nyansatte halinspektør, Johannes Lymark, der havde fået inspektørbolig i rummene over den nuværende Restaurant Bolden, virkelig dørene op til den nye badmintonhal. Fra sin embedsbolig kunne Lymark holde øje med alle, der kom og gik i idrætsparken. Han blev aflønnet på niveau med en skolebetjent.

Udenomsfaciliteterne var ikke færdige endnu, men selve hallen var der og kunne bruges. Der var ingen højtidelig indvielse, spillerne tog bare hallen i besiddelse. I januar 1938 passerede Gladsaxe Kommunes Badmintonklub de 200 medlemmer, og fortalte til lokalavisen, at det eneste, der satte skår i glæden ved den nye hal, var at spillerne ikke kunne

Da badmintonhallen stod færdig i 1937, gjorde Gladsaxe Kommunes Badmintonklub et massivt reklamefremstød i lokalavisens spalter. Klubben fortalte, at hos dem hentede spillerne den mængde sundhed, smidighed og godt humør, som ikke kunne undværes i deres daglige liv og arbejde. Desuden stod der: 'Naar De spiller Badminton, sover De godt hver eneste Nat, og de bliver af med lige bestemt de tre Kilo, De nu gaar og er besværet af'. Badmintonhallen var i øvrigt tegnet af ingen ringere end arkitekt Vilhelm Lauritzen, som også havde tegnet det nye rådhus, der stod færdig selvsamme år som badmintonhallen.

Blandt fodboldkampene blev 'de kommunale' nævnt som et hold med store muligheder ved stævnet. Holdet var dannet af funktionærer og kontorpersonale på Gladsaxe Rådhus, og blandt dem var der mange, der tidligere havde spillet på andre klubhold, så det hold, der skulle møde 'de kommunale' kunne godt belave sig på en udfordring. I praksis var det dog kampen mellem AIK og Søborg Boldklub, der fik tilskuerne til at strømme til, og efterfølgende fik presseomtale. Søborg Boldklub vandt overbevisende 4-1.

købe så meget som en kop kaffe og så det farlige roderi, som vejen til og fra hallen lå i. I april 1938 blev hallen for første gang brugt til en fest. Eneste krav til deltagerne var, at de mødte i gummisko.

Da badmintonhallen i 1962 fyldte 25 år, var der også stor fest og borgmester Erhard Jacobsen holdt tale, mens Johannes Lymark, som var gået på pension i mellemtiden, agerede hyggeonkel, og Husmødrenes Badmintonklub havde pyntet bordene og bagt kager til de 250 festdeltagere.

Idrætsparkens indvielse

Da badmintonspillerne rykkede ind i slutningen af 1937, var der endnu lang vej førend resten af idrætsforeningerne kunne rykke med. Idrætsparken skulle være det centrale sted for udøvelse af al anden idræt end gymnastik, men det store udendørs areal var ikke klar, og selvom nogle baner blev brugt, var det ikke med udelt succes, for græsset blev ofte ødelagt. Først 7. maj 1940

løftede sognerådet og F.I.G. derfor sløret for det storstilede indvielsesstævne, som skulle finde sted 26. maj samme år. Men også i dagene før, skulle der være kampe og opvisninger. Faktisk startede stævnet allerede om torsdagen kl. 19.

Der var fodboldkampe, atletik, håndbold, tennis og badminton. Entreen var lav, og arrangementerne blev desuden begunstiget af det skønneste sommervejr.

Selve indvielsen startede kl. 13 om søndagen med indmarch af cirka 200 mænd, kvinder og børn i deres respektive klubbers dragter og med faner i spidsen. Dernæst var der de obligatoriske taler. Først sognerådsformand Frederik Willumsen, dernæst generalmajor Castenschiold fra Dansk Idræts Forbund, så kom skolebetjent H.V. Larsen som formand for F.I.G. og til slut kassereren fra Sjællands Boldspil Union, Edvard Yde. Og da talerne omsider var slut, startede en lang række kampe og løb, stangspring og kuglestød.

Specielle forhold i Bagsværd

I Bagsværd var der så vidt vides ingen gymnastikforening før 1924, og den forening, der startede i 1924, forsvandt hurtigt igen, så indtil Bagsværd Kvindelige Gymnastikforening så dagens lys, var der ikke mange muligheder for idræt i Bagsværd. Muligvis, fordi lærer Petersen fratog alle lysten til slige øvelser, men helt sikkert også fordi baneforholdene for boldspil var så ringe i Bagsværd.

I forbindelse med Bagsværd Boldklubs 1 års jubilæum i juli 1932 stod der i lokalavisen, at der havde været utallige andre, tidligere boldklubber i Bagsværd, men at de alle 'afgik ved en blid og rolig Død' efter cirka et år, fordi Bagsværd

Skoles boldbaner var ubrugelige til turneringskampe. Bagsværd Boldklub fik en lidt længere levetid, fordi de fik stillet jord til rådighed ved Triumphvej. Jorden skulle dog sælges indenfor en ikke alt for fjern fremtid, men nogle af klubbens medlemmer fik planeret grunden og anlagt græsbane 'vel ikke 1ste Klasses, men dog brugelig'.

I efteråret 1934 forespurgte Bagsværd Grundejerforening officielt sognerådet, om ikke

Bagsværd Athletic Clubs baner, som de så ud cirka 1975. Ham med spyddet der står i baggrunden, er Jesper Nielsen. Fotografens bror. Fotograf: Henrik Nielsen, henrik@nanodad.dk

der kunne fremskaffes en idrætsplads i Bagsværd. Kommunens Tekniske Udvalg så på sagen og indstillede, at ønsket ikke blev imødekommet af økonomiske årsager. Det tilsluttede resten af sognerådet sig ved mødet 5. september 1934, og dermed var en idrætsplads i Bagsværd endnu engang udskudt. Men i 1936 kom det for første gang frem i de lokale medier, at sognerådet pønsede på at købe en grusgrav i Bagsværd og ind-

rette den til idrætsplads. Det var dog en ret dyr løsning, så først 10. februar 1939 kunne lokalavisen fortælle, at sognerådet for kort tid siden havde købt grusgravene, der lå i udkanten af Bagsværd By op til Hovedgaden. 'Arealet er cirka 10 Tdr. Land, og Købesummen er 35.000 Kr. Arealet skal udlægges som Sportsanlæg. Der bliver her et ikke ubetydeligt Arbejde, der skal udføres som Nødhjælpsarbejde af Kommunens Unge'. Det var i øvrigt også kommunens unge, langvarigt arbejdsledige, sognerådet havde brugt allerede i 1938 til at anlægge de nye kapringsbaner med internationale mål for rosporten på Bagsværd Sø. Mere om det senere.

Arbejdsløsheden i 1930'erne overgik alt, hvad der er set før eller siden. Det var meget deprimerende for de unge, der forlod folkeskolen efter syvende klasse, og som for en stor dels vedkommende gik direkte ud i arbejdsløsheden. Lærer Th. Pedersen fra Gladsaxe Skole holdt i 1938 en opbyggelig tale for de unge, der nu forlod skolen. Han sagde, 'at de nu gik en Tid i Møde, der kunde være vanskelig nok: Arbejdsløshed, daarlige Kammerater, daarlige Forlystelser, men paa den anden Side bødes der dem saa meget Mulighed for sund og god Udvikling, ikke blot er der Aftenskoler, Fagskoler og Biblioteker, men der er ogsaa rig Lejlighed til at dyrke Idræt'.

Den nye idrætspark lå ganske tæt på Bagsværd Tennisklubs baner, som lå på jord,

der hørte til nabogrusgraven. Lige så snart der var brugbare baner i Bagsværd Idrætspark (nuværende Bagsværd Stadion på Bagsværd Hovedgade 86) i 1948, rykkede Bagsværd Tennisklub som én af de første klubber ind og benyttede sig af de nye faciliteter. Det betød, at Bagsværd Tennisklub ikke længere var en eksklusiv klub for de rigeste, for det var langt billigere at leje baner i Bagsværd Idrætspark, end selv at skulle bekoste vedligeholdelse af egne baner, sådan som klubben havde gjort indtil da. Det førte da også i 1949 til et indlæg i Folkebladet om, at Bagsværd Tennisklub havde flere medlemmer end nogensinde før. Desværre kunne klubben samtidig konstatere, at der i den grad manglede unge mennesker i klubben.

Den altid aktive Gladsaxe Kommunes Badmintonklub gjorde i 1933 et forsøg på at stable et eller to hold på benene på Bagsværd Skole. I den anledning afholdt klubben en stor opvisning på skolen, men øjensynligt var interessen ikke stor, for der vedblev efterfølgende kun at være hold på Gladsaxe og Søborg Skoler.

Bagsværd Stadion

Ved sognerådsmødet 4. marts 1941 fremlagde Teknisk Udvalg forslag til et sportsanlæg i Bagsværd Grusgrav, altså det anlæg, der i dag ligger mellem højhusene og den nye Bagsværd Skole nær Bagsværd Torv. Forslaget omfattede i første omgang jordarbejde

med kloakering og dræning, og det skulle påbegyndes, så snart frosten var af jorden. I Bagsværd Idrætspark, som stadion blev kaldt i de første årtier, skulle der være en opvisningsbane og diverse øvelsesbaner.

Men det gik langsomt! Meget langsomt. En træningsbane til fodbold og håndbold kunne tages i brug i 1945. Ved sognerådsmødet 2. juli 1946 blev det vedtaget at bevilge cirka 10.000 kroner til omklædningsrum med en primitiv badeindretning. De ikke gode omklædningsrum blev i 1948 suppleret med to stuelejligheder i bebyggelsen Ved Stadion, hvor Idrætsudvalget lejede sig ind. En af de største udgifter til Bagsværd Idrætspark i 1946 blev et levende hegn, suppleret med pigtråd og tjørnebuske. Hegnet skulle forhindre passage op og ned ad skråningen mellem idrætsparken og jernbanen, og det var jo såre fornuftigt, men i 1950 fik det en aktiv idrætsmand fra Bagsværd til at mukke over, at der fortsat manglede stort set alle faciliteter, men hegnet var der! Et hegn, som adskillige fod- og håndbolde var blevet piftet af, og som spillerne helt sikkert ikke var lige så glade for som sognerådets medlemmer.

To træbåse med toiletter blev opstillet i et diskret hjørne, og blev efter omtalen i lokalavisen at dømme aldrig rengjort. Og helt galt var det

med adgangsforholdene til idrætsparken. Sportsfolkene skulle vide, hvor den lå, for at kunne finde den. Indbudte sportsfolk fra andre dele af landet skulle have lokale guider med for at finde stedet. Først i september 1950 var der penge nok til at gøre indkørsel og adgangsforhold gode.

Bagsværd Idræts Forening

Bagsværd Idræts Forening blev stiftet i 1944 og havde til sin start 43 aktive medlemmer. Efter fem års forløb var der omkring 500 medlemmer. Det første år foregik håndboldtræningen udendørs på et stykke jord ved Kørom, mens der blev dyrket gymnastik hele vinteren i Bagsværd Skoles gymnastiksal. I efteråret 1945 fik Bagsværd Idræts Forening lov at rykke ind på det nye stadion i Bagsværd, og straks efter blev foreningens fodboldafdeling startet.

I 1946 kom en brydeafdeling, og året efter en vægtløftningsafdeling. Søborg Idrætsforening havde også brydning på sit program en kort årrække, men indskrænkede sig hurtigt til boksningen, så brydning og vægtløftning blev Bagsværd Idræts Forenings gebet. Foruden disse idrætsgrene kunne Bagsværds borgere dyrke atletik i foreningens regi, omend træningen foregik under temmelig kummerlige forhold. Der manglede både løbe- og springbaner.

Bagsværd Idræts Forening var og blev en succes. I august 1953 var der en lang artikel om foreningen, og budskabet

var helt klart, at selvom der var hjerterum, var der reelt ikke husrum. Nu havde foreningen over 500 medlemmer, hvoraf de 325 var fodboldspillere. Især gav det problemer med at klæde om, så foreningen prøvede alternative veje. Om man kunne leje en barak? Eller opstille telte? Men intet løste de sanitære problemer, og det endte med, at foreningen henvendte sig til Glad-saxes Idrætsudvalg, der ville se på problemerne.

Og Idrætsudvalget så skam på Bagsværd Idræts Forenings problemer. Og ved kommunalbestyrelsesmødet 2. november 1954 kunne første etape af et projekt med forenings- og klublokaler, omklædningsrum, toiletter mv. sættes i gang. Anden etape skulle indeholde en idrætshal til badminton, håndbold, tennis med videre samt flere omklædningsrum og en tribune til cirka 900 mennesker. I mellemtiden var Bagsværd Idræts Forenings medlemstal røget over 900 i jubilæumsåret for foreningens start.

Men trods gode intentioner skete der intet. I januar 1956 kunne man læse i lokalavisen, at der efterhånden boede omkring 20.000 mennesker i Bagsværd, men at hverken første eller anden etape af det hårdt tiltrængte byggeri på Bagsværd Stadion, som jo immervæk var besluttet i 1954, var begyndt endnu. Og da Bagsværd Idræts Forening nåede til sommeren 1956, var tålmodigheden slut. De to kælderrum i bebyggelsen

'Ved Stadion,' som kommunen i 1948 havde stillet til rådighed for foreningens daværende 350 medlemmer, forslog simpelthen ingensteder i 1956, hvor der var tæt på 1000 medlemmer. Så Bagsværd Idræts Forening oprettede en byggefond i håb om, at de ad den vej kunne lægge pres på de bevillende myndigheder.

Og det hjalp øjensynligt. For i oktober 1956 kunne en enig kommunalbestyrelse bevilge 100.000 kroner til fem omklædningsrum, kontor-, møde- og massagerum samt et interimistisk fyrrum. Arbejdet gik i gang i foråret 1957 og var færdigt efter sommerferien.

Men anden etape lod fortsat vente på sig. I mellemtiden spillede børn og unge fodbold på grusbaner, der var så hullede, at bolden foretog mærkelige manøvrer. Der var over 400 aktive fodboldspillere og 50 på venteliste i august 1960, hvor Bagsværd Idræts Forening tog det dramatiske skridt at skrive til 188 børn, at de ikke længere kunne spille fodbold i foreningen på grund

af manglende baner. Det lagde naturligvis et stort pres på de lokale politikere, der skulle forklare en mængde vrede forældre og børn fra Bagsværd, hvorfor der blev ofret tusindvis af kroner på Gladsaxe Idrætspark, og stort set ingen penge på Bagsværd Stadion, hvor der ellers netop i året 1960 var begyndt et samarbejde mellem Bagsværd Idræts Forening og AB. I oktober vedtog kommunalbestyrelsen at give penge til grusbanen til håndbold og forskellige atletikbaner, mens man gik i gang med at undersøge, hvad man skulle gøre mere præcist ved fodboldbanerne, der var i så elendig forfatning.

I 1964 fejrede Bagsværd Idræts Forening sin 20 års fødselsdag. Der var dog ikke meget tilbage af foreningen, efter at boldspillene var overført til AB Bagsværd. Men vægtløftningen og atletikken hørte fortsat til Bagsværd Idræts Forening og holdt til på Bagsværd Stadion. Månedens inden fødselsdagen var en ny bygning blevet indviet til brug for klubbernes møder og klubaftener, omklædningsrum med mere. I kælderen blev indrettet et rum til vægtløfterne, som fejrede fødselsdagen med et stort vægtløftningsarrangement med deltagere fra både Danmark og Sverige.

ABs status som divisionsklub betød, at turneringskampe skulle spilles i Gladsaxe Idrætspark. Første hjemmekamp i Gladsaxe Idrætspark fandt sted 28. juni 1962 og

tiltrak over 10.000 tilskuere. Men på sigt kunne tilskuerne ikke lokkes til Gladsaxe Idrætspark, derfor blev hjemmekampene holdt på udebane i flere år, indtil AB for alvor tog Gladsaxe Idrætspark til sig som plads for hjemmekampe i 1971. For at give plads til en optimal fodboldbane, blev atletikbanerne på Gladsaxe Stadion i første omgang beskåret. I 1972 flyttede atletikken simpelthen til Bagsværd Stadion, hvor Bagsværd Idræts Forenings atletikafdeling og Gladsaxe Idræts Forenings atletikafdelinger fusionerede og dannede Bagsværd Atletik Club.

Meningen var, at kommunen ville anlægge gode kunststofbaner til atletikudøverne på Bagsværd Stadion, og det gjorde de da også men først 23 år senere. Det fremgår ikke af lokalaviserne, hvor Bagsværd Atletik Club rent faktisk trænede, men i en artikel i 1972 stod der, at træningen var flyttet udenfor kommunen. Siden kom de dog tilbage til Bagsværd Stadion, selvom forholdene ikke var i orden.

Vægtløfterne tog navneforandring til Bagsværd Vægtløfterklub i 1973, og således forsvandt Bagsværd Idræts Forening helt ud af lokalavisernes sportsspalter.

Akademisk Boldklub

I marts 1960 kom det frem, at Akademisk Boldklub, i daglig tale kaldt AB, og Bagsværd Idræts Forening stillede mod en sammenslutning. AB manglede husly, da Københavns Kommune havde opsagt ABs kontrakt på banerne ved Nørre Allé. Bagsværd Idræts Forening manglede en løftestang for at få nye baner og anlæg. De to klubber skulle efter planen beholde ABs navn, mens alle Bagsværd Idræts Forenings aktiviteter ad åre skulle lægges ind under den nye fælles klub. Desuden skulle AB åbnes for bredden, så det ikke kun var en klub for akademikere. Hvis det skulle lykkes, skulle kommunalbestyrelsen bevilge en masse penge. Der skulle bygges to haller til tennis og håndbold. Der skulle være en opvisningsbane, fem træningsbaner og en grusbane til fodbold. Plus omklædningsrum, klublokaler mv. Desuden skulle der indrettes tre asfaltbaner til atletikafdelingen samt indendørs løbe- og springbaner, 15 træningsbaner til tennis og en kunstig isbane til ishockey. Alt i alt udgifter for omkring en million kroner, lød skønnet.

Viceborgmester Jørgen Jørgensen mente nok, at det ville være billigere og langt mere praktisk at anbringe det mulige, nye idrætsanlæg til et samlet AB/Bagsværd Idræts Forening ude ved Skovdiget, hvor der ikke skulle nær så

meget til, som hvis Cementfabrikken Danas jorder, der grænsede op til Bagsværd Stadion, skulle planeres og inddrages i Bagsværd Stadion. Forslaget faldt i god jord, og Gladsaxe Kommune og Dansk Almennyttigt Boligselskab mageskiftede i 1961 det tidligere Danas jorder med et stort areal af Dansk Almennyttigt Boligselskabs arealer nord for Bagsværdvej. Kommunen måtte dog af med 9 kroner pr. kvadratmeter, så det kostede lige godt en million at få jorden.

Her skulle den nye sports-hal ligge, selvom hverken ABs eller Bagsværd Idræts Forenings medlemmer endnu havde sagt ja til en sammenlægning. AB sagde ja i november 1961 og Bagsværd Idræts Forening i oktober. Fodbolden blev således slået sammen pr. 1. januar 1962, siden blev tennis, atletik og håndbold indføjet. Den nye forening kom, ifølge lokalavisen, til at hedde AB Bagsværd og som kuriosom skal det tilføjes, at AB ved sammenlægningen helt frivilligt forlod Københavns Boldspil Union til fordel for Sjællands Boldspil Union, som Bagsværd Idræts Forenings boldspillere hele tiden havde været medlem af. AB delte ikke Heros aversion mod sjællænderne.

I foråret 1963 søgte AB kommunen om den ville stille garanti for det store byggelån, der skulle til for at bygge den nye hal. Samtidig søgte AB om, at kommunen udstedte en driftsgaranti, sådan at kom-

munen ville dække eventuelle underskud i fremtiden. Det var ganske uhørt, og ikke noget, kommunen gjorde for nogen anden klub eller forening, men begge dele endte med at blive stemt igennem med stort flertal på kommunalbestyrelsesmødet i maj 1963.

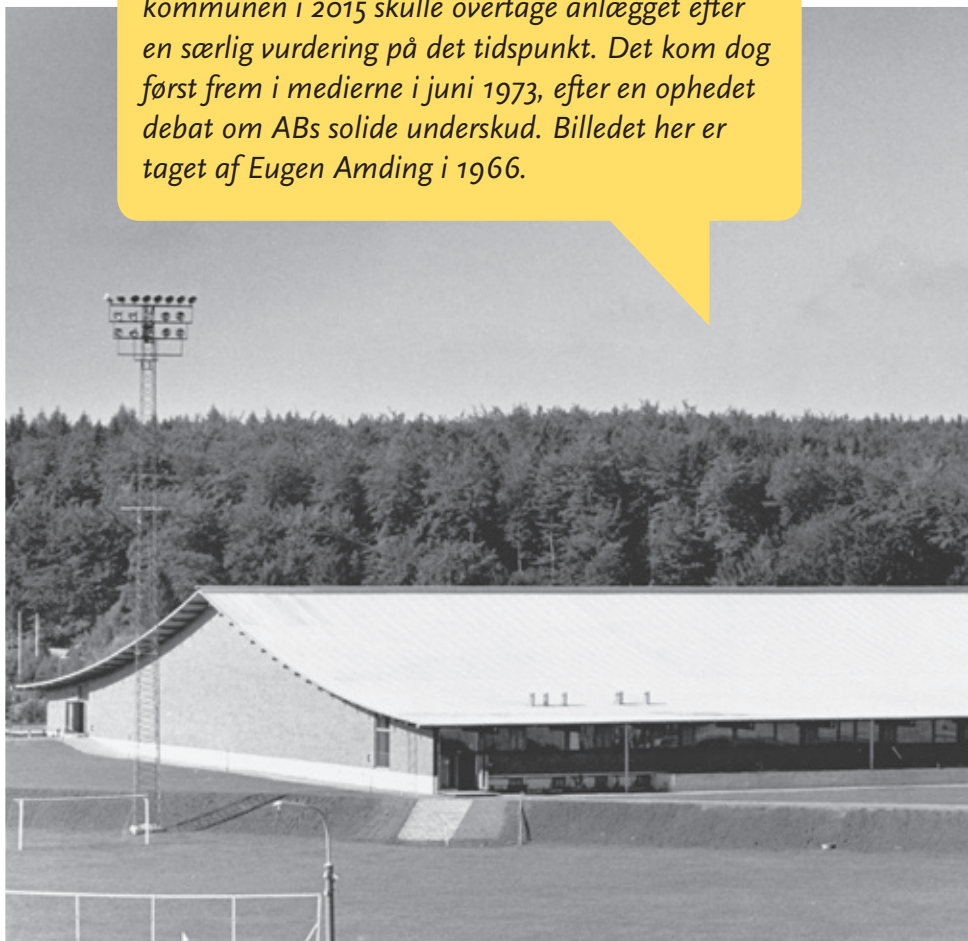
En af årsagerne til at kommunen valgte en så utraditionel vej, var at AB kom med en byggetilladelse. Byggetilladelsen havde de fået af boligministeriet, der udstedte den slags på dét tidspunkt, fordi de var blevet hjemløse i København. Byggetilladelsen kunne bruges, hvor klubben valgte at slå sig ned. Men det gav klubben

noget at handle med, fordi det generelt var svært at få byggetilladelser til andet end boliger, skoler og plejehjem.

I Gladsaxe havde kommunen i flere år søgt om at få en byggetilladelse, for at udbygge Gladsaxe Idrætspark, så da AB viste interesse for kommune og kom med en tilladelse, var politikerne meget interesserede.

Til gengæld tænkte politikerne også, at da aftalerne med AB gik i orden, så ville det nok vare endnu længere, førend kommunen fik en byggetilladelse til sporten i Gladsaxe Idrætspark. Ergo bad kommunen AB om at bygge en hal, der var cirka tre gange så stor, som

En del af aftalen omkring ABs byggeri var også, at kommunen i 2015 skulle overtage anlægget efter en særlig vurdering på det tidspunkt. Det kom dog først frem i medierne i juni 1973, efter en ophedet debat om ABs solide underskud. Billedet her er taget af Eugen Amding i 1966.

AB egentlig havde behov for. Kommunen kunne efter hal-
lens færdiggørelse derefter leje
sig ind på både
inden- og udendørsfacilite-
terne til for eksempel idræts-
undervisningen for eleverne
på Værebroskole – nuvæ-
rende Skovbrynet Skole.

I november blev den før-
ste af de nye udendørsbaner
indviet, og i juli 1964 var
byggetegningerne til ABs nye
domicil på Skovdiget klar til
godkendelse. Kommunalbe-
styrelsen kautionerede i enig-
hed for 3,7 millioner kroner,
og i januar 1966 kunne den
kæmpestore hal med plads til
tre håndboldbaner med inter-

ationale mål side om side
tages i brug. Banerne kunne
ændres til tre tennisbaner el-
ler til indendørs fodbold. Der
var stor restaurant og 120.000
kvadratmeter udendørsarea-
ler, der henad vejen alle skulle
indrettes til boldbaner. Menin-
gen var, at banerne i Bagsværd
skulle bruges som trænings-
baner, mens fodboldkam-
pene skulle foregå i Gladsaxe
Idrætspark på Gladsaxevej.

Vinteridrætten i Bagsværd og Søborg

Var der ikke meget boldspil
i Bagsværd i begyndelsen af
1900-tallet, var der til gengæld
en gammel tradition for at

bruge Bagsværd Sø til skøjte-
løb om vinteren, og Højnæs-
bjerget som kælkebakke. I
1910 besluttede et konsortium
med arkitekt Niels Gothen-
borg i spidsen at få kælkebak-
ken på Højnæs-bjerget gjort
i stand, sådan at Bagsværd
fra vinteren 1911/12 kunne
tiltrække skøjteløbere og
kælkende helt fra København.
Det lykkedes i så stor stil, at
arrangørerne valgte at stifte
Vinteridrætsforeningen i Bag-
sværd til at stå for kommende
års vedligeholdelse af bakken
og snefejnning på søen.

Slædefart på Højnæs-bjerget i
Hareskoven 20. januar 1917.

Noget af det, københavnernes klagede over i vinteren 1911/12, var at der var for langt at gå, hvis de ønskede noget varmt at drikke. Det fik Sofus Falck (ja, ham med ambulancerne) til at søge sognerådet om lov til at have en lille udskænkingsbod ved Højnæsbjerg i 1913, men det fik han ikke lov til. Tørstige måtte gå til Søpavillonen (i dag Regattapavillonen) eller Bagsværd Kro eller medbringe noget selv.

De første år endte ruten nedad Højnæsbjerg ret brat i en bom - eller, hvis kælkestyren mente, det var bedre, i et krat. Det gav Sofus Falcks lille ambulance mere end rigeligt at lave. I 1918 blev kælkebanen forlænget, så nedturen blev mindre farefuld.

Det irriterede søborgenserne at høre om de mange skøjte- og kælkemuligheder i Bagsværd, og flere indlæg i lokalavisen i 1919 talte for, at der også burde være skøjtebane i Utterslev Mose. Desværre krævede det både tid og penge at få ryddet og klargjort en ordentlig bane, og den gode sag blev i første omgang en fuser.

Men ved Holmevej i Søborg var der oplagte kælkemuligheder, og i vinteren 1928-29 oversteg brugen af bakken alle tidligere år. Hver søndag kom indtil 200 mennesker med kælke, hvilket gik livligt for sig, og desværre også medførte enkelte ulykker. I januar 1929 tog lokale beboere initiativ til en vintersportsforening i Søborg, og denne gang lyk-

kedes det. I marts 1929 blev et udvalg nedsat i Borgernes Hus, som skulle danne en vinteridrætsforening i Søborg 'for at vedligeholde og kontrollere Kælkebakken og eventuelt tilvejebringe en Skøjtebane'.

De følgende par år blev der holdt kælkekonkurrencer med fine præmier på kælkebakken ved Holmevej. Men så satte Københavns Kommune en stopper for festlighederne. For mosen var deres, og de havde bestemt ikke givet tilladelse til kælketure, der kørte hen over og ødelagde stien, og desuden endte et godt stykke ude på mosens is. Det var alt for farligt og dyrt for de københavnske skatteborgere. Søborg Vinteridrætsforening stoppede 14. september 1932. Foreningen havde da i det forløbne år ligget i forhandling med så godt som alle afdelinger indenfor Københavns Magistrat, men uden resultat.

Helt død var sagen dog ikke, for Gladsaxe Sogneråd tog den op på et møde i København i februar 1934. Der var dog stadig ikke noget at gøre. Københavns Kommunes bestemmelser skulle overholdes. En sidste krampetrækning fandt sted i slutningen af 1934, hvor sagen om kælkebakken kom op at vende i amtsrådet. Her blev en ny kælkebakke med ændret bane godkendt af Københavns Kommune, men Gladsaxe Sogneråd havde ikke råd til at lave den nye bakke, så sognerådet overlod sagen til Søborg Grundejerforening. Søborg Grundejerforening tyggede på sagen et par dage,

og ugen efter meddelte de også, at det var for dyrt. Derefter døde sagen om kælkebakken helt.

Og dog! For 11. januar 1945 kunne man læse i Folkebladet for Gladsaxe Kommune, at Søborg Vinteridrætsforening atter i år tager fat med nye opgaver og overraskelser, 'blandt andet den nye Kælkebakke paa Moseskrænten, som Foreningen har faaet overdraget. Denne er saavidt vides den eneste af sin Art her i Landet med sit Bobsælde-sving. Foreningen tager sig af alt inden for Vintersport, saavel Skøjteløb, Kælkesport og Skiløb, hvor vi har udmærkede Instruktører til vor Raadighed'.

Kælkebane et sted i Søborg. Barnet med kælke er Sven Moltzen. Billedet er taget i 1943 og venligst doneret af Thoregaard.

Efter den notits var og forblev der dog tavshed om foreningen.

Skøjteløbernes lange løb

Hvor kælkebakken i Søborg måtte lade livet, blev tanken om en skøjtebane til vinterbrug ved med at spøge. Folk, der levede i 1940'erne oplevede de værste isvintre i mands minde, og mange borgere mente, at sognerådet nok kunne få råd til at overrisle et område, så der kunne være kunstig skøjtebane om vinteren.

I 1942 mente en lokal beboer i Søborg, at sportspladsen ved Wergelands Alle, altså den sportsplads, der hørte til

Søborg Skole, burde kunne overrisles. Sognerådsformanden, Frederik Willumsen, var ikke helt afvisende, men det kunne dog ikke blive det år, for der var nysået græs på banen, og det kunne ikke tåle overrisling i 1942.

Det viste sig dog, at det slet ikke blev nødvendigt, for i virkeligheden var der allerede en kunstig skøjtebane i Søborg. Den befandt sig på den trekantede parkeringsplads ved Gladsaxe Idrætspark's badmintonhal, og fordi den var et stort tilløbsstykke, lod halinspektør Lymark også håndboldbanen for enden af badmintonhallen overrisle. Og sådan hjalp Lymark skøjte-

løberne de år, det kunne lade sig gøre. Men i maj 1959 tog kommunalbestyrelsen for første gang emnet skøjte- eller isstadion op til seriøs drøftelse. Debatten fortsatte i flere timer, og ved junimødet i kommunalbestyrelsen fortsatte drøftelserne med uformindsket styrke. Borgmester Erhard Jacobsen talte varmt for et isstadion, mens især Venstre og Konservative var særdeles forbeholdne, fordi det var et meget stort beløb, kommunen skulle kautionere for. Det endte dog med et knebent flertal til tilhængerne af en kunstig skøjtebane, og opgaven gik til brødrene Teichert, der blev bygherrer på projektet, mens kommunen kautionerede for lånet, der skulle til at realisere drømmen. Aftalen var, at Gladsaxe Kommune som kautionist for lånet, skulle overtage Gladsaxe Skøjtestadion fra brødrene Teichert 30 år efter færdiggørelsen, hvilket i praksis ville sige i 1990.

Så vidt så godt. Men nu skete det samme, som tidligere var sket med Gladsaxe Badet. Boligministeriet ville ikke imødekomme ansøgningerne om materialebevillinger til den nye isbane. I lokalavisen 17. december 1959 kunne man læse, at bygherren satte meget ind på at få materialebevillinger ikke blot til isbaneanlægget, men også til omklædningsrum og en restaurant.

Konkurrence i skøjteløb på Gladsaxe Skøjtestadion 1960. Foto af Ellen Gramkov Hinsch.

Især omklædningsrummene var nødvendige, hvis banen skulle kunne bruges til andet end almindelige fritidsforhold. De nærmeste omklædningsrum var dem, der hørte til Gladsaxe Badet, og de lå 4-500 meter væk. Det var for langt for både ishockeyspillere og kunstskejteløbere at skulle bevæge sig i deres udstyr.

I februar 1960 blev der nedlagt 22 kilometer rør for at etablere en glat, 1800 kvadratmeter stor skøjtebane. Arbejdet med tribunerne var også i gang, men dårligt vejr og de stadig manglende materialebevillinger til omklædningsrum forsinkede byggeriet. Der var stadig lang vej igen

inden den fine bane kunne indvies, så atter trådte inspektør Johannes Lymark til og overrislede et græsareal i Gladsaxe Idrætspark. Det kunne så bruges hver dag fra klokken 12-22, så længe frosten varede.

I slutningen af april kunne det nye isstadion endelig tages i brug. Det var dog absolut sidst på sæsonen, for uden frostvejr, blev det for dyrt at holde banen tilisat, så 14 dage, varede første års skøjteløbersæson. 7000 mennesker nåede at prøve den på den korte tid!

Om sommeren skulle banen fungere som rulleskøjtebane, og Dansk Rulleskøjteforbund glædede sig over den nye bane og forudsagde,

at den ville blive et stort hit. Sådan gik det nu ikke rigtigt. Der kom ikke mange medlemmer, og først ved den rigtige indvielse som åbent isstadion i november 1960, kom der fart over feltet og mange indmeldelser.

Allerede i 1961 besluttede brødrene Teichert, at skøjtestadion måtte overdækkes, ellers var det simpelthen umuligt at få stedet til at løbe rundt økonomisk, og det accepterede boligministeriet åbenbart uden videre sværdslag, for i 1962 var skøjtehallen en realitet og i 1963 blev der afholdt danmarksmesterskaber i kunstskejteløb i hallen. Også i 1964 var der internatio-

og det havde hallen allerede tidligere været brugt til, men det krævede, at der blev plads til flere tilskuere. Et stort boksestævne tiltrak typisk omkring 7000 tilskuere, mens der 'kun' var plads til 4000 i skøjtehallen. Toiletforholdene var naturligvis heller ikke indrettet på flere end de 4000 tilskuere. Kommunen valgte dog at satse på de skøjteløbere, der naturligt hørte hjemme i hallen, og hvor især ishockeyspillerne gjorde sig bemærkede og vandt mange kampe.

Hvad med Mørkhøj?

Mørkhøj Landsby lå omkring gadekæret med smed, købmand, en del små og større huse og Mørkhøjgårds hovedbygning.

Mange af ejendommene havde sluttet sig sammen med tilsvarende små og store ejendomme i Gladsaxe Landsby til Gladsaxe-Mørkhøj Grundejerforening. Og de fik deres sag for i marts 1929, hvor der pludselig gik rygter om, at en dirtrackbane skulle placeres på Mørkhøj Mark. 'For at undgå at en saadan Plan skulde blive realiseret, maa vi her i Omegnen være paa vor Post, da den slags Kræftskader helst skal tages i Opløbet... Folk vil vist betakke sig for at bo i et saadant Spektakkel-Kvarter'. Hvem, der stod bag planerne, ved vi ikke, men banen blev ikke til noget.

nalt stævne i kunstskøjteløb i hallen, ligesom der blev spillet en række ishockeykampe.

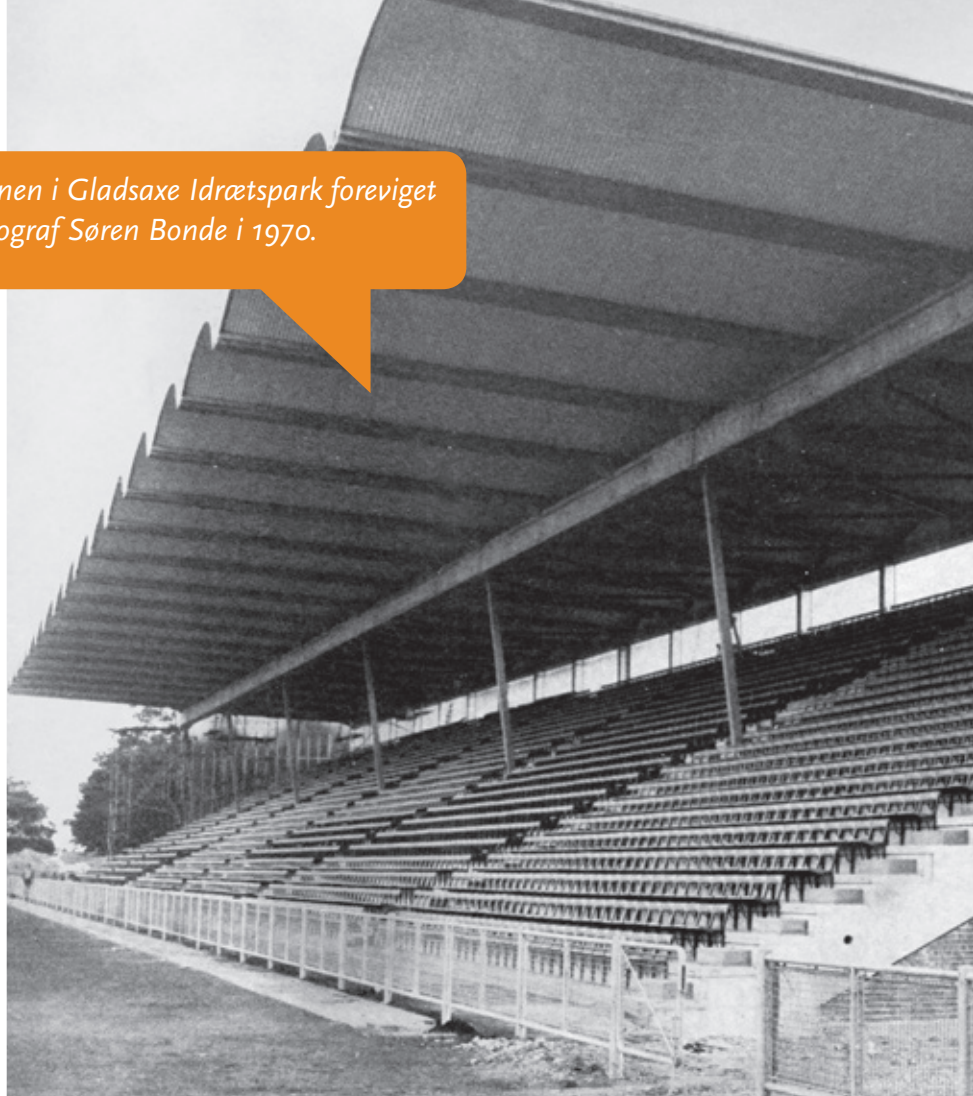
Men skøjtehallen var dyr i drift, og kravene fra brugerne voksede støt og roligt. Især kravene til omklædningsrum, bad og toiletter – både til sportsfolk og publikum. Så i Folkebladet 17. september 1970 kunne borgerne i Gladsaxe læse, at kommunen pr. 1. april 1971 ville overtage skøjtehallen for en pris af to millioner samt en større sum for diverse løsøre.

Noget af det, der straks kom forslag frem om, var at gøre skøjtehallen til et centrum for professionel bokse-ning. Det forslag kom fra boksepromotor Mogens Palle,

*Gladsaxe Skøjtestadion efter det blev overdækket i 1962.
Fotograf Eugen Amding.*

Tribunen i Gladsaxe Idrætspark forevigtet af fotograf Søren Bonde i 1970.

Mørkhøjs mange markjorder blev udstykket og bebygget fra cirka 1928 til 1940. Det første område, der stod indflytningsklart, var Lillegårdens Villaby. Et område med selvbyggerhuse og stort sammenhold blandt beboerne. Lillegårdens Grundejerforening havde da også allerede i forsommeren 1934 sendt et høfligt brev til sognerådet, om ikke kommunen kunne stille sports- og legeplads til rådighed for områdets børn. Sognerådet drøftede sagen på et møde 12. juni 1934 og blev enige med hinanden om, at hvad sportspladser angik, måtte Mørkhøjs borgere cykle til de eksisterende pladser, mens det stillede sig lidt anderledes med legepladser. Der var nemlig lige kommet et cirkulære om, at kommunerne burde sørge for, at der blev anlagt legepladser.

Så hvor sportspladsen blev skudt ud i en meget fjern fremtid, besluttede sognerådet, at der ved fremtidige bebyggelser i Mørkhøj skulle afsættes plads til legepladser.

I 1949 blev Mørkhøjs første skole indviet. Det er den, der i dag hedder Lundevang Skole. Her var gymnastiksal, og snart efter så Mørkhøj Gymnastik-

forening dagens lys. I september 1950 fusionerede den med Søborg Idrætsforening, der kvitterede ved også at oprette boksehold på Mørkhøj Skole. I 1959 mente seks unge mennesker under ledelse af gymnastiklærerinde Bodil Kjeld dog, at der måtte være nok beboere i Mørkhøj til en selvstændig Mørkhøj Gymnastikforening. Den blev dannet ved en stiftende generalforsamling 11. august 1959. Foreningen startede med ganske få medlemmer, men med en entusiastisk bestyrelse der sågar havde aftalt at dele et eventuelt sæsonunderskud mellem sig, så foreningen ikke skulle dø efter et år. Da den

fylgte 10 år, kunne den prale med cirka 500 medlemmer, langt de fleste over 18 år.

At der skete noget i Mørkhøj på sportens område er sikkert. Omend ikke meget andet end gymnastikken blev omtalt i lokalaviserne. I december 1963 kunne Idrætsudvalget berette, at der i forbindelse med Enghavegård Skole og Blaagaard Seminarium blev arbejdet på den endelige løsning omkring sportsudøvernes forhold i Mørkhøj. Her skulle både være idrætsanlæg, svømmehal og boldhal.

Ved den nye Mørkhøj Skole på Ilbjerg Alle fra 1954 (indviet 1956) var der allerede anlagt bane til brug for den lokale håndboldklub, en

bane, der om vinteren blev overrislet, så den kunne tjene som skøjtebane. 26. juni 1972 fusionerede Mørkhøj Håndbold Klub og Gladsaxe Idræts Forenings håndboldafdeling, og fortsatte som en afdeling under Gladsaxe Idræts Forening. Den nye og dermed større håndboldafdeling trænede fra 1. september 1972 i den nye Gladsaxe Sportshal.

Gladsaxe Idrætspark, Marielyst

Da AB rykkede til Gladsaxe, skulle hjemmekampene efter planerne afvikles i Gladsaxe Idrætspark. Men det blev nu kun til en kamp hjemme i ny og næ, kunne formanden for ABs spilleudvalg fortælle

Folkebladet i oktober 1968. Og det var, fordi de følte sig moralsk forpligtede. Tilskuerfaciliteterne var ganske enkelt for ringe, blandt andet var tribunerne ikke overdækkede, så publikum udeblev, til skade for ABs i forvejen ikke alt for gode finanser. Og dermed til skade for skatteborgerne i Gladsaxe, fordi kommunen jo helt tilbage i 1964 have accepteret at ville dække klubbens underskud.

Gladsaxe Idrætspark fyldte 25 år i maj 1965. Der var flere store ønsker fra jubilarens side. Først og fremmest en byggetilladelse til en ny idrætshal, og i mangel af noget så vildt, så i det mindste tilladelse til at bygge nye omklædningsrum og en overdækket tribune. Og boligministeriet gav faktisk en tilladelse. Kommunalbestyrelsen måtte selv vælge, skulle det være et nyt klubhus eller en ny hal? Kommunalbestyrelsen valgte klubhuset, men så skete der ikke mere. Klubhuset, der primært skulle komme Gladsaxe Idrætspark faste brugere, nemlig Søborg Boldklub, Boldklubben Hero og Søborg Idrætsforening til gode, var ellers en del af en omfattende om- og tilbygningsplan tilbage fra 1960.

I 1966 blev planerne fra 1960 opgivet, men som kompensation fik Gladsaxe Idrætspark to elementhuse, der blev indrettet til omklædningsrum. Omklædningsrummene kunne indvies i april 1967. Til gengæld måtte de lovede klublokaler vente, til

den nye sportshal omsider kunne tages i brug i september 1972. Så var der til gengæld også tænkt på og gjort plads til både træningsrum for forskellige sportsgrene, omklædningsrum, depoter, mødelokaler, kontorer og en hal med et spillegulv på 21,5x46,4 meter og med plads til 1200 tilskuere, hvoraf de 876 kunne få en siddeplads.

I 1970 eksploderede situationen. De andre fodbold- og idrætsklubber var utilfredse med de store kommunale tilskud til AB. Den slags tilskud fik ingen andre. Og Gladsaxe Idrætspark overdækkede tribuner stod klar i august 1970, så hvorfor blev AB ved med at spille i Københavns Idrætspark i stedet for Gladsaxe Idrætspark? AB forholdt sig i første omgang rimeligt neutralt, deres aftale med kommunen var helt klar i forbindelse med dækning af driftsunderskuddet. Men i april 1971 meddelte klubben, at samtlige hjemmekampe fra nu af ville blive spillet i Gladsaxe Idrætspark. Det gav stadig ikke mange tilskuere, trods den overdækkede tribune. Så i 1973 indledte klubben en større offensiv for at få flere tilskuere til hjemmekampene. Det foregik blandt andet ved, at tilskuerne ved siden af fodboldkampen kunne opleve greyhounds løbe om kap.

Skolernes idrætsdag

Fra 1926 og godt ti år frem, kunne gymnastikskolerne hvert år glæde sig over folkeskoleelevernes færdigheder i faget idræt. Typisk i maj måned blev gymnastiksale og sportspladser åbnet for byens borgere, der kunne komme og kigge med og se, hvad eleverne havde lært i årets løb. Men det var unægteligt en kompliceret logistik, der skulle til, for at alle de mange åbent-hus arrangementer kunne fungere, så alle var glade, da Skolekommissionen og Skoleudvalget fik en god ide.

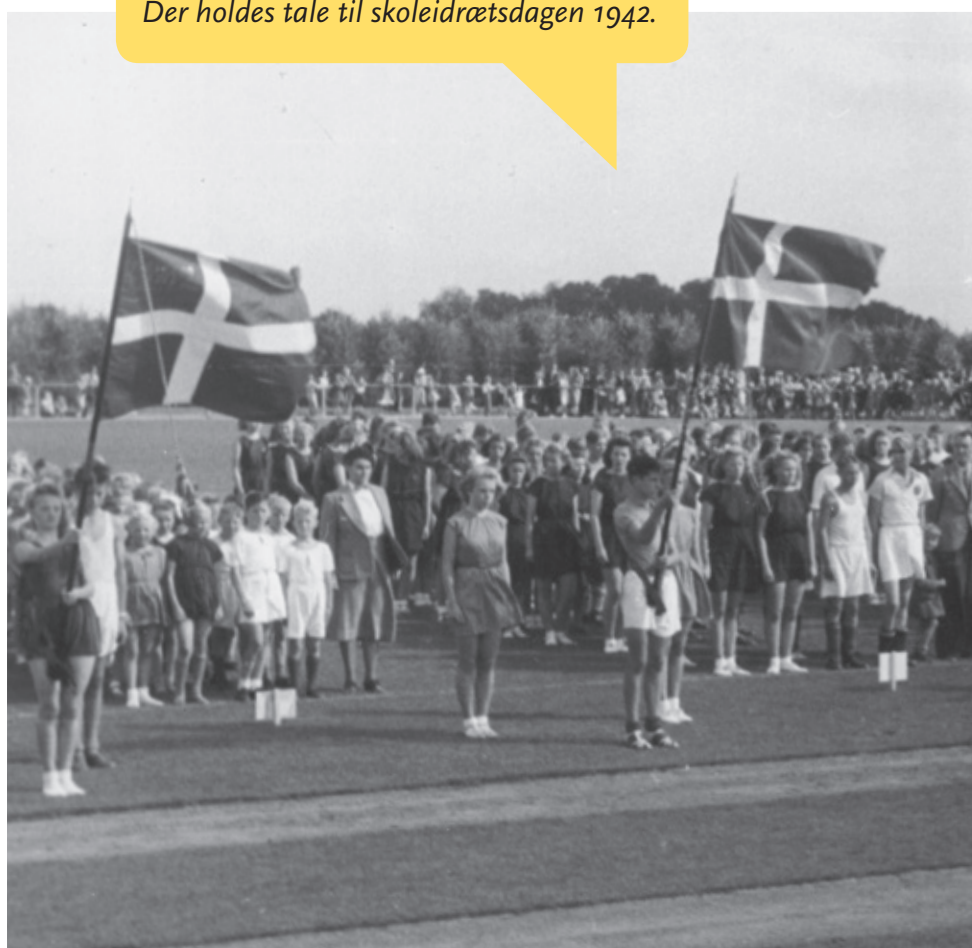
Den gode ide fremlagde de på sognerådsmødet i august 1941, og den gik ud på at få stillet idrætsparken til rådighed for skolerne til et stort idrætsstævne. Ideen havde de hentet i København, der allerede i 1935 afholdt det første, store skoleidrætsstævne. Stævnet i Gladsaxe Idrætspark skulle finde sted lørdag den 20. september. Børnene skulle mødes og have alle de indledende kampe, dyster og opvisninger fra kl. 9, men først kl. 14 skulle den festlige indmarch med deltagelse af samtlige tilmeldte cirka 900 børn finde sted. Det var for at forældrene kunne nå at komme hjem fra arbejde og hen i idrætsparken for at være med. Efter indmarchen begyndte alle de afsluttende kampe, opvisninger og dyster, som forældre og alle andre interesserede kunne gå rundt og kigge på. Festdagen sluttede omkring klokken 18, og var en stor succes.

Da året 1942 oprandt, var der heller ingen tvivl i sognerådets sind: 'alle, der havde med Arrangementet at gøre, var enige i, at et saadant Stævne maatte være en aarligt tilbagevendende Begivenhed, en Festdag for Skolerne, Hjemmene og alle andre interesserede.' Også i 1943 lykkedes det at stable et skoleidrætsstævne på benene, men så satte krigen en stopper for festlighederne.

I tre år var der ingen skoleidrætsstævne, men i 1947 blev det genoptaget. Lokalavisen skrev: 'Det er en stor Festdag, hvor alle Skolebørn er med i Stævnet, og de venter at se Fader og Moder blandt de mange Tilskuere.'

Men mor og far udeblev! Efter krigen var det i det hele taget mere skralt med tilskuere til stævner, opvisninger og kampe af enhver art. I 1948 og de følgende år blev det derfor igen og igen pointeret i lange artikler i Folkebladet at børn og lærere håbede og forventede, at forældrene ville komme og kigge med. Tidsrummet, hvor forældrene forventedes at være til stede, blev forkortet til mellem 15 og 17. Lige lidt hjalp det. 1200-1500 børn deltog normalt, og på et godt år kunne de tiltrække omkring 200 tilskuere. Ikke desto mindre fortsatte de store idrætsdage i Gladsaxe Idrætspark som en fast tradition.

Der holdes tale til skoleidrætsdagen 1942.

I 1972 blev dagen dog rykket til Bagsværd Stadion. Men kun det år.

I 1961 kom borgmester Erhard Jacobsen i følgeskab med arveprins Knud til folkeskolernes idrætsdag, men 1962 blev alligevel det største år i idrætsdagens historie. Begivenheden fik dog ikke meget stor omtale i Folkebladet for Gladsaxe Kommune. Men faktum er, at Gladsaxe ganske uventet kunne byde velkommen til en særdeles celeber

gæst, nemlig den russiske Juri Gagarin, der netop var landet, efter som det første menneske nogensinde, at have været en tur i rummet.

Årsagen til besøget var, at et af Gladsaxe Kommunalbestyrelses medlemmer, Thorkild Hansen, havde været til frokostmøde med blandt andre Juri Gagarin inde i København. Det var ikke meningen, at Gagarin skulle til Gladsaxe, men da han hørte Thorkild Hansen fortælle om efter-

middagens festlige indtog og arrangementer med børnene, ville han gerne med og opleve det. Det fik han lov til, men fordi det var uplanlagt, var det ikke borgmester Erhard Jacobsen, men viceborgmester Nanna Rasmussen, der tog imod den fornemme gæst. Og som sagt gav det ikke nogen større medieomtale.

Skolernes idrætsdag gled lige så stille ud i slutningen af 1960'erne. 30. april 1970 kunne Folkebladet til gengæld fortælle om 'Gymnastik på en anden måde'. Her stod indledningsvis: 'I gamle dage, det vil sige for ikke ret mange år siden, var gymnastikundervisningen i skolerne sort, reaktionær og dårlig, og eleverne nærrede et dybt og inderligt had til denne del af skolens arbejde'. Artiklen handlede om gymnastik- og musikundervisningen på Enghavegård Skole, hvor der havde været opvisning for forældre og andre interesserede. Først havde eleverne lavet gammel-dags gymnastikundervisning i hjemmelavede, sjaskede gymnastikdragter, bagefter havde de lavet moderne gymnastik til lige så moderne musik spillet af skolens orkester. Artiklen fortæller dermed indirekte, hvorfor skolernes idrætsdag gik i glemmebogen for en længere årrække, selvom Bagsværd Atletik Club forsøgte at genoplive dagen i 1972 ved at invitere til idrætsstævne på Bagsværd Stadion.

Idrætsfonden og Fagenes Fest

I 1942 tog inspektør Johannes Lymark initiativ til oprettelsen af en idrætsfond i Gladsaxe. Når nu kommunen havde skaffet den skønneste ramme om sportsfolkernes daglige træningsarbejde, var det trist at se på, at mange klubber og foreninger ganske enkelt ikke havde råd til at hyre egnede lærerkræfter. Når instruktørernes evner ikke var optimale, kunne sportsfolkene heller ikke præstere optimalt.

Lymark henvendte sig til Gladsaxe Håndværkerforening og Handelsforeningen for Søborg og omegn. Redaktøren for Folkebladet, Julius W. Hedegaard, og formanden for F.I.G., Martin Jensen, blev også hurtigt involverede. En komite blev dannet, og formålsparagrafferne udfærdiget. Her hed det blandt andet: 'Fondens Formaal er at ophjælpe Idrætten i Gladsaxe Kommune, saaledes at saa mange Unge som muligt i deres Fritid kan beskæftiges paa en sund og moralsk forsvarlig Maade og medvirke til, at Idrætsfolk herfra i Konkurrencer paa Sportspladser repræsenterer Gladsaxe Kommune paa værdig Maade.'

Pengene skulle komme ved en årlig henvendelse til institutioner og personer om bidrag til fondens arbejde, samt ved afholdelse af arrangementer og lotterier. Hvad angik arrangementer, havde Gladsaxe Kommunes Idrætsfond, som 'barnet' hed, i sinde at

*Stigeløb ved Fagenes Fest 13. september 1942 i Gladsaxe Idrætspark.
Foto: Johannes Lymark.*

lave en lokal variant af Fagenes Fest, som i nogle år havde fundet sted i Københavns Idrætspark. Den første lokale Fagenes Fest skulle finde sted søndag den 13. september 1942.

Omkring 600 deltagere meldte sig. Handelsforeningen spillede fodboldkamp mod Håndværkerforeningen. De kommunale vejarbejdere skulle dyste mod ditto vejarbejdere fra København i trillebørsløb. Lærlinge iført deres lærlingedragter skulle løbe 80 meter løb. Personalet fra Egebjerg skulle dyste mod isenkræmmer Harders personale i stafetløb, og så videre.

Gunnar 'Nu' Hansen var speaker, og de cirka 7000 tilskuere, der indfandt sig, blev alle til hobe hans fans. Vejret på dagen var desuden det bedst tænkelige for årstiden, så da dagen var til ende, var der allerede et pænt beløb til Gladsaxe Kommunes Idrætsfonds kasse. Penge, der blandt andet blev brugt på at sende 12 drenge på idræthøjskole for. Og i sommeren 1943 arrangerede Idrætsfonden gratis juniortræning i fodbold og atletik for både piger og drenge.

Skoleidrætsstævne 7. september 1962 i Gladsaxe Idrætspark. Viceborgmester fru Nanna Rasmussen taler til astronaut og første mand i rummet russeren Juri Gagarin, da denne overværede skolebørnenes indmarch. Fra venstre ses viceborgmester Nanna Rasmussen, tolken, astronaut Juri Gagarin og skoledirektør Thorkild Hansen. Foto: Eugen Amding.

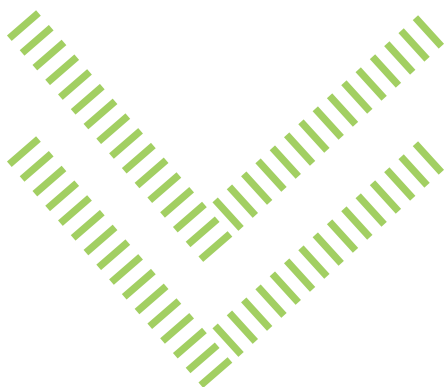
Fagenes Fest rammes af krigen

Også i 1943 skulle der naturligvis være en Fagenes Fest i Gladsaxe Idrætspark. Den skulle finde sted 5. september, og Gunnar 'Nu' Hansen sagde endnu engang ja til at ville speake. Kommunens bagere stillede med et vægtigt 'fuldkornshold' til tovtrækningen,

arbejderne fra Dyrup udfordrede arbejderne hos Cheminova i tøndebåndstrilning. Flere hundrede havde tilmeldt sig, og som noget helt nyt skulle alle løjerne foreviges på farvefilm! Alt det og mere til kunne man læse om i Folkebladet 26. august, men få dage senere udbrød der generalstrejke i København,

samarbejdspolitikken brød sammen og landet blev sat i undtagelsestilstand.

2. september vidste ingen, om der ville blive givet tilladelse til at afholde sportsfest, men dagen efter stod det klart, at der ikke ville blive givet tilladelse. Så Fagenes Fest blev udskudt. Først en uge. Så to. Så yderligere to. Til sidst var arrangørerne så langt henne i oktober, at de valgte at aflyse helt, for nu var det blevet for koldt til den slags udendørs forlystelser. Derfor blev der først afholdt Fagenes Fest igen i september 1944. Igen med Gunnar 'Nu' Hansen som speaker.

Og så gik der politik i festen

I 1945 skulle der naturligvis atter være en Fagenes Fest. Men i maj gik det socialdemokratiske sognerådsmedlem Thorkild Hansen til pressen med en udtalelse om, hvor utilfredse de socialdemokratiske foreninger i Gladsaxe var med den form, som Fagenes Fest havde fået lokalt. I andre kommuner gik overskuddet fra lignende fester til arbejderne børn, specielt til børnehaver og vuggestuer, DUI og feriekolonierne. I Gladsaxe gik alle pengene til at støtte idrætten. Desuden var Thorkild Hansen talsmand for en stor utilfredshed med det faktum, at det ikke var arbejdernes egne organisationer, men idrætten og arbejdernes chefer fra handels- og håndværkerforeningerne, der arrangerede festen.

Det indlæg fik Idrætsfondens formand, sognerådsmedlem for de konservative, I.C. Larsen, lov at svare på, og han påpegede, at idrætsdyrkelse var meget langt fra at være en overklasse-beskæftigelse. Formanden for Søborg Idrætsforening, Martin Jensen, mente godt nok også, at når det

var idrætsforeningerne, der startede Fagenes Fest i Gladsaxe og førte den til succes, så måtte de derfor også betragte festen som deres. 'Og det værste af det – man vil netop opnaa at skade Arbejderungdommen, da det er denne, der nyder godt af 'Fagenes Fest' i sin nuværende Form.'

Det endte med, at parterne enedes om, at Idrætsfondens komite blev udvidet med fire repræsentanter fra de lokale fagforeninger, og Fagenes Fest kunne afholdes 19. august. Denne gang dog uden hr. 'Nu' Hansen som speaker.

Da komiteen nåede til 1946, omdannede de Fagenes Fest til en byfest af tre dages varighed. Den fandt sted på Gladsaxe Rådhusplads i august måned, og som noget nyt skulle overskuddet deles mellem idræts- og ungdomsorganisationerne. Det gik også fint, men opbakningen blandt idrætsforeningerne var dalende, og overskuddet blev kun på 5500 kroner.

I forbindelse med festerne var der hvert år blevet solgt lodsedler til et stort lotteri, hvis gevinstlodder blev trukket på festdagen. Men i 1946 valgte én af de store idrætsforeninger at lave deres eget lotteri. Og det faldt sammen med Idrætsfondens, rent tidsmæssigt. Det gav dårligere salg af Idrætsfondens lodsedler. Og i 1947 gik det helt galt, da Søborg Idrætsforening afholdt en to-dages sankthansfest umiddelbart inden Idrætsfondens komite havde tænkt sig at holde en tre-dages byfest.

Komiteen valgte at aflyse sin byfest på de præmisser. I 1948 var komiteen helt tavs, men i Folkebladet 1. september 1949 stod der en nekrolog over Idrætsfonden, hvor den manglende opbakning fra dem, der ellers skulle have nydt godt af fonden, blev begravet.

De resterende penge i kassen blev fordelt mellem de lokale idræts- og ungdomsorganisationer i overensstemmelse med vedtægterne fra 1945. Fagenes Fest genopstod nogle få gange sidenhen i forbindelse med Søborg Idrætsforenings store sommerfester, men aldrig igen som de kæmpefester, der havde været tale om, dengang Gunner 'Nu' Hansen var mikrofonholder.

Flygtninge i Gladsaxe Idrætspark og Nybrogård

20. april 1945 tog tyskerne Søborg Skole i brug for at huse deres flygtninge. Flygtningene kom fra de områder, der nu var blevet erobret af Sovjetunionen, og de ville naturligvis allerhelst retur til Tyskland.

Lærere og elever fra Søborg Skole fik et døgn varsel til at rydde skolen, og i de efterfølgende mange måneder måtte alle fra Søborg Skole have husly på Marielyst Skole. Det betød, at ingen elever i de to skoledistrikter fik fuld undervisning, og det var naturligvis uholdbart.

Da krigen ophørte 4./5. maj 1945 var glæden naturligvis stor overalt, men især elever og lærere fra Søborg Skole glædede sig, NU måtte trængslerne da snart være

forbi, så de kunne komme tilbage til deres skole? Men de tyske flygtninge var ikke sådan lige til at komme af med. De allierede var overhovedet ikke interesserede i at få flygtningene hjem. Det betød, at nogle måtte blive op til fire år i danske flygtningelejre, førend de kunne komme hjem.

Så flygtningene på Søborg Skole blev i første omgang, hvor de var. Spærret inde på skolen, og helt uden mulighed for at gå udenfor skolens område.

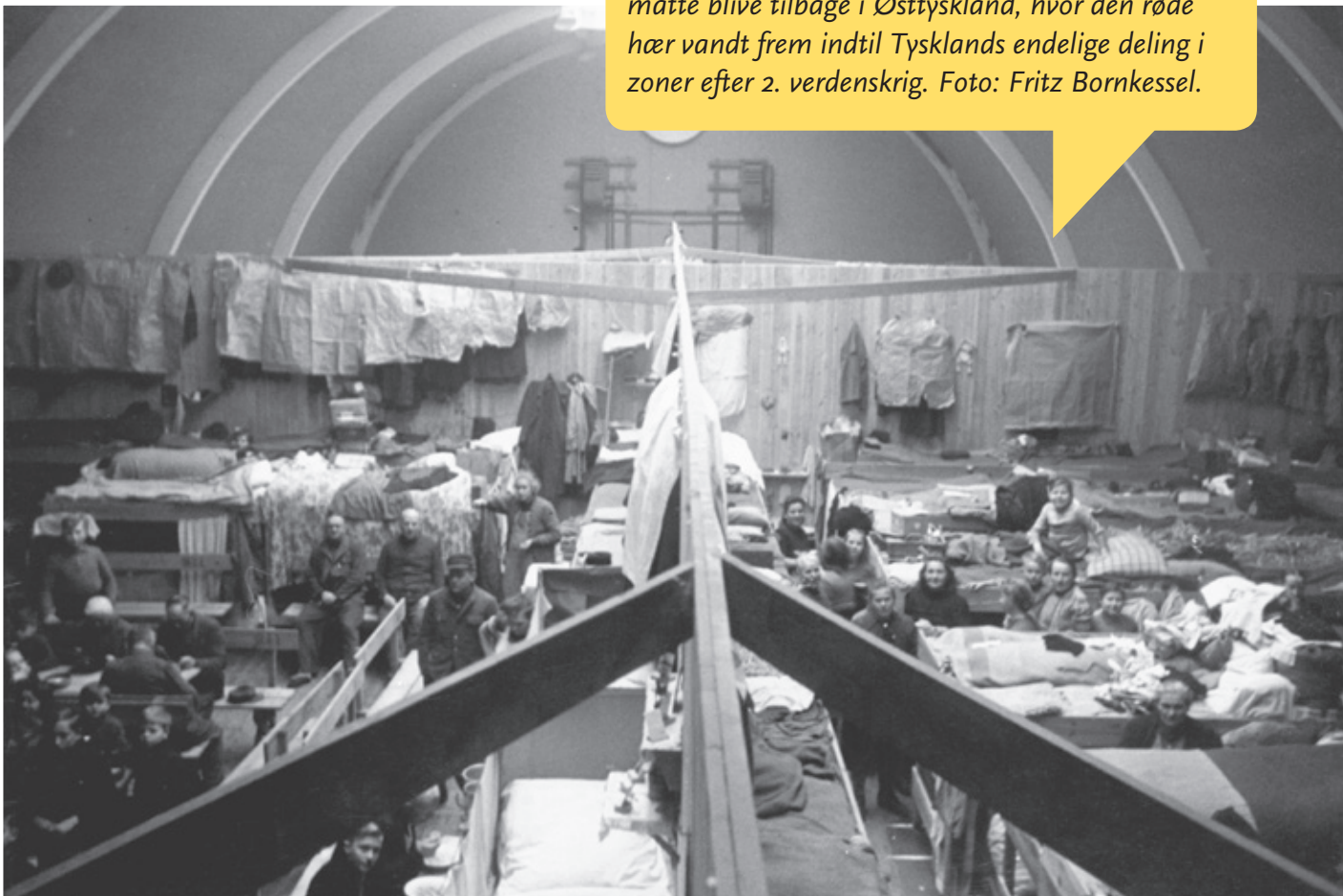
I oktober begyndte rygterne at svirre. Skulle flygtningene flyttes væk fra Søborg Skole? 1. november kom svaret i Folkebladet. Og

ja, det skulle de. Til det formål havde sognerådet udset sig Nybrogård og badmintonhallen. Der var bare lige det lille problem, at Nybrogård var privatejet af fru Schierbeck, der ikke havde spor lyst til at forlade sit hjem gennem 16 år. Og et andet lille problem opstod med badmintonhallen, nemlig at den faktisk ikke var til at opvarme til meget over 15 grader.

Men problemer er til for at løses. Chefen for flygtningeadministrationen, hr. Kjærboel, der sorterede under indenrigs-

ministeriet, fik justitsministeriet til at gå ind i sagen. Justitsministeriet beordrede derefter den lokale politimester i Gladsaxe til at udstede en ordre til ejeren af Nybrogård om at overdrage sin hovedbygning til sognerådet. Herefter skulle gården indhegnes, og der skulle indrettes tørklosetter. Da det var gjort, blev der placeret cirka 200 flygtninge i bygningen. Det skete på under en måned!

Det kneb med pladsen, da badmintonhallen i Gladsaxe Idrætspark havde liggende gæster i vinteren 1945-46. De tyske flygtninge boede trangt, men var alligevel bedre stillet end de landsmænd, der måtte blive tilbage i Østtyskland, hvor den røde hær vandt frem indtil Tysklands endelige deling i zoner efter 2. verdenskrig. Foto: Fritz Bornkessel.

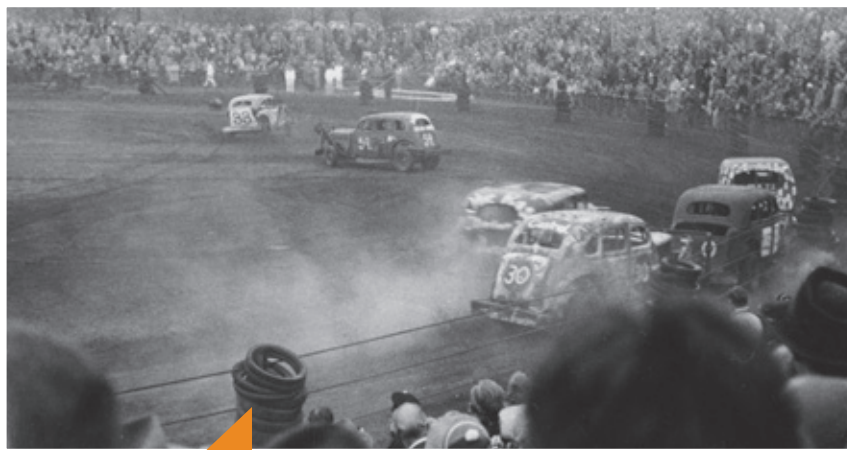

Og badmintonhallen skulle også indhegnes forsvarligt og indrettes med skillevægge, så der blev plads til cirka 70 mennesker i hvert rum. I alt cirka 500 mennesker kom til at bo i hallen. Men den var noget vanskeligere at indrette, og den stod da heller ikke helt klar, da flygtningene blev flyttet derhen i slutningen af november 1945. Skillevæggene og indhegningen var på plads, men varmen måtte de i første omgang undvære. 1940'erne bød på nogle af de hårdeste isvintre, vi nogensinde har haft i Danmark.

Først i august 1946 kunne de tyske flygtninge sendes hjem. Badmintonspillerne var meget bekymrede. 'Har de tyske Flygtninge ramponeret meget? Hallen er vel helt ødelagt? Og det dejlige Gulv er vel traadt helt itu?' Sådan lød spørgsmålene, og ja, hallen var blevet slidt af den uventet hårde brug, men da malerne var færdige, var ethvert spor af flygtningene fjernet. Den første september blev hallen taget i brug igen, og hallen blev fortsat omtalt som den smukkeste badmintonhal i landet. Nybrogård gik ikke tilbage til fru Schierbeck, men blev indrettet til et syge- og plejehjem, der kunne tages i brug i 1949.

Motorløb i Gladsaxe

I 1947 var der en længere varende typografstrejke. Og det var muligvis et held for sognerådet, som netop den sommer barslede med en

Stockcarløb i Gladsaxe Idrætspark ved Marielyst omkring 1955. Foto: Hans Jensen Møller.

rigtig god ide til indtjening af penge. Pengene skulle bruges til at få forbedret løbebanerne i Gladsaxe Idrætspark, få anlagt ordentlige tilskuerpladser og påbegynde det friluftsbad, som sognerådet også netop det forår lancerede. Ideen omfattede også en udvidelse af idrætsparken fra cirka 15 tønder land til cirka 50 tønder land. Alt sammen meget godt. Men ideen skulle vise sig at blive til stor gene for de udøvende idrætsfolk. Især de, der dyrkede atletik, skulle begræde ideen mange gange de kommende år. Og en ide, som altså stort set ikke blev offentligt debatteret, førend løbet var kørt.

Ideen gik ud på at bruge opvisningsbanen i Gladsaxe Idrætspark til motorløb. Gladsaxe Idrætspark var nemlig en underskudsforretning. Og da der til stadighed var dyre ønsker om udvidelser, for eksempel med et friluftsbad,

skulle der skaffes penge. Sognerådet indgik aftale med den nystartede klub, Motorklubben Rapid om, at klubben måtte afholde 12-15 motorløb i Gladsaxe Idrætspark om året. Håbet var, at der ville komme tusindvis af betalende tilskuere til arrangementerne.

Premieren fandt sted 23. og 24. august 1947, og alle de største danske motorcyklister samt nogle udenlandske havde meldt sig som deltagere i løbene. Løbene tiltrak 25.000 tilskuere, hvis biler, motorcykler og især cykler stod parkeret overalt på villavejene i miles omkreds. For tilskuerne og Idrætsudvalget var dagene fuldendt succes, for de omkringboende gav det unægteligt problemer.

I oktober 1952, hvor problemerne for de omkringboende åbenbart endnu langt fra var løst, skrev en hr. Nissen et åbent læserbrev til kommu-

nalbestyrelsen, hvor han bad om at få fred. 'Paa dage, hvor den stedlige befolkning skulle hente sig rekreation i haverne gør kommunale myndigheder ophold her umuligt. End ikke indenfor dobbelte vinduer kan man unddrage sig dette infernalske spektakel fra larmende motorer med fri udblæsning eller fra skraalende højtalere, som man oven i købet hyppigt paa de mest mærkværdige tider af døgnet efterprøver.'

Tilbage til 1947 fandt næste løb sted fjorten dage senere, altså i september. Det var en lørdag, og dagen derpå var en journalist fra Folkebladet forbi idrætsparken for at se, hvordan der så ud. Det lignede en slagmark! Med papir og flasker smidt på tilskuerpladserne. Banen, der ellers skulle bruges til atletik, lignede en opkørt, elendig bivej. De fastansatte to mænd ved idrætsparken, der normalt hjalp inspektør Lymark med at holde orden, mente at have ret til at holde fri om søndagen, så atletikudøverne måtte vente nogle dage, førend deres bane var brugbar igen.

Banen blev meget hurtigt kridtet op. På den ene side stod atletikfolkene, på den anden side motorfolkene. En læser skrev i november 1947, at han følte sig 'hensat til Dantes Helvede', når han stirrede ned i et krater, hvorfra giftige benzin- og oliedampe strømmede op, og i hvis indre en flok hjelm- og skindklædte væsener jagede rundt på nogle osende og brølende maskiner, der sprøjtede jord og slagger i

hovedet på femten tusinde øldrikkende, fanatiske tilskuere. Men faktum var, at bortset fra få dage om året, hvor Søborg Idrætsforening holdt kombinerede fester og stævner, var der ikke ret mange betalende publikummer til stede i Gladsaxe Idrætspark. Der var heller ikke mange idrætsudøvere i forhold til banernes størrelse. Det var især gældende i årene lige efter 2. verdenskrig, hvor folk tydeligvis fandt nye og knapt så sportslige interesser at samles om.

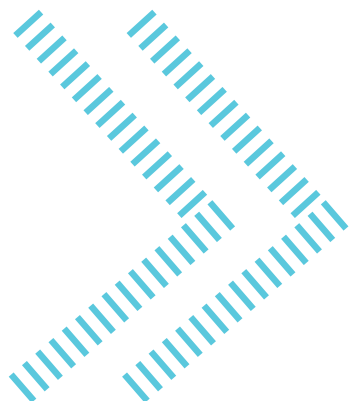
Så motorfolkene, der sammenlignede ingeniørkunstens mest genialt konstruerede eksplosionsmotorer og stærke mænds uforfærdede indsats til at skabe spænding med oldtidens gladiator kampe, vandt i første omgang tilladelse til at fortsætte motorløbene i Gladsaxe Idrætspark, der i folkemunde blev døbt Gladsaxe Speedway.

Tonen blev efterhånden skærpet mellem de stridende parter. I oktober 1955 var motorcykelløbene blevet erstattet af stock-car løb. Det var skrammelmotorløb, og de ødelagde ikke bare løbebanerne, men også græsset omkring, hvor de bilvrag, der

måtte udgå af løbene, blev deponeret. En læser mente, at idrætsparken måtte være det sted, hvor ungdommen dygtiggjorde sig legemligt, hvor de kunne mødes i ædel kappestrid, og hvor fair play blev sat i højsædet. Og det var ikke muligt, som banen så ud efter flere års udlejning til diverse motorløb.

I begyndelsen af 1956 gik det helt galt mellem Idrætsudvalget og idrætsudøverne. Idrætsudvalget var nemlig så begejstret over den gode indtjening på motorløb og stockcarløb, at de planlagde helt at lade Gladsaxe Idrætspark blive et speedwaystadion og placere atletikudøvere og andre sports- og idrætsfolk andre steder i kommunen. Det fik F.I.G. til, på vegne af 20 idrætsforeninger, at sende et harmdirrende, åbent brev til Idrætsudvalget. Essensen var, at foreningerne mente, Gladsaxe Idrætspark var deres, og at motor- og stockcarløb var idrætten og idrættens formål aldeles uvedkommende, og at de motoriserede burde fjernes helt fra Gladsaxe Idrætspark.

Også Gladsaxe Ungdomskommunalbestyrelse, der netop holdt sit første møde i januar 1956, tog skarp afstand fra stockcarløbene i Gladsaxe Idrætspark. 'Ikke blot ødelægges græsbanerne paa det grusomste af de mange 'biler', men paa løbedage lukker banen kl. 12 for al virkelig sport'

Bagsværd Roklub blev stiftet i 1943. Den 18. maj 1974 var der en sidste standerhejsning ved det gamle klubhus. Billedet her er taget i 1968 af fotograf Søren Bonde.

Debatten fortsatte gennem hele foråret 1956 og kulminerede 26. april, hvor F.I.G. offentliggjorde et svar fra borgmester Baaring Hansen. Svaret gik på, at kommunens Idrætsudvalg havde besluttet ikke at afholde stockcarløb i Gladsaxe Idrætspark i sommerens løb. Da Dansk Stockcar Forbund i oktober søgte om tilladelse til at benytte Gladsaxe Idrætsparkes bane i 1957, blev der fra kommunalbestyrelsens side givet enstemmig afslag, og da borgmester Baaring Hansen i januar 1957 blev interviewet om det forgangne år, sagde han blandt meget andet, at 'idrætsfolkene var ikke helt tilfredse med, at Gladsaxe Kommunes Idrætspark blev anvendt til show-agtige opvisninger som stockcarløb. Lad mig om dette spørgsmaal sige, at det altid har været mit standpunkt, at idrætsparken bør anvendes til sit oprindelige formaal: sporten'. Og dermed var der sat punktum i sagen om motorløbene, og idrætsfolkene endte med sejren.

Bagsværd Roklubs første vanskelige år

I maj 1943 var der en lang artikel i Folkebladet om en eventuel roklub i Bagsværd. Initiativtagerne havde brug

for omkring 50 rolystne unge mænd, 'der følte Trang til i Selskab med gode Kammerater at bemande Outriggerne, og i den friske Luft paa den smukke Sø hærde og træne sig op til at blive sunde og stærke Mænd'.

Bagsværd Roklub blev stiftet 4. juni, og straks ved starten var der 25 aktive og to passive medlemmer. 24. juni var roningen i fuld gang. Københavnskredsen under Dansk Forening for Rosport stillede telt, brusebad og bådebroer op, så roerne i hvert fald den første tid kunne have tag over hovedet. Bådparken bestod af en single sculler, som klubben havde købt, og en 4-årers outrigger, som var udlånt af dameroklubben Gefion. Flere end de 25 aktive medlemmer kunne ikke optages, førend der var skaffet penge til flere både.

Det første år hutlede den nye roklub sig igennem, som den bedst kunne. Et klub- og bådehus kunne tages i brug i slutningen af maj 1944. Det var egentlig Lyngby Roklubs gamle hus, som Dansk Forening for Rosports Københavnskreds overtog og genopførte ved Aldershvilepynten på et stykke jord, de lånte af Gladsaxe Kommune for et tidsrum af fem år, og derefter udlejede til Bagsværd Roklub. I 1951 overdrog Dansk

Forening for Rosport rohuset til Gladsaxe Kommune, som fortsat lod Bagsværd Roklub holde til der, efter at det på sognerådsmødet 10. april 1951 dog var vedtaget, at huset snart skulle rives ned.

I Folkebladets artikel om roklubben 1. maj 1944 kunne

man læse om, at roklubben fortsat havde mange, alvorlige, økonomiske problemer, men nu skulle der være et stort lotteri med værdifulde gevinster, blandt andet en kano og en cykel. 'Forøvrigt har Medlemmerne i stor Udstræk-

ning stillet deres sparsomme Tobaksrationer til Raadighed som Gevinster.' Og der blev virkelig skaffet flere penge. 30. juli 1944 kunne Bagsværd Roklub invitere en række af kommunens og rosportens ledende mænd til at overvære den højtidelige standerhejsning og bådedåb ved klubhuset i Aldershvileparken. Hele fem både blev døbt, og en venlig sjæl overrakte klubben en check på 500 kroner.

Klubhuset, der var 30 år undervejs

Allerede i august 1946 meldte sognerådsformand Frederik Willumsen ud, at Gladsaxe Kommune havde købt fem tønder land ved Nybrogård. Her var det meningen at opføre bygninger til brug for kaproere og kajakroere på Bagsværd Sø. Opførelsen skulle begynde, så snart materialerne kunne fremskaffes. Men det trak unægteligt ud! De fem år på Aldershvilepynten i Lyngby Roklubs gamle klubhus, blev til 30 år! Først i 1974 kunne den nye bådhal og det nye klubhus på Skovalleen nær tilskuerpladserne ved rostadion indvies.

Ind imellem var der dog sket noget. I forbindelse med europamesterskaberne i 1963 fik roerne i det mindste nye omklædningsrum og i 1964 fik de et nyt klubhus. I 1968 fyldte Bagsværd Roklub 25 år, og klubbens ønske var nye lokaler og ikke mindst nyt bådehus,

men først da fredningsmyndighederne i 1971 forlangte roklubben fjernet fra Aldershvileparken, skete der for alvor noget.

Det nye bådehus med plads til 600 aktive roere og deres både, blev tegnet af arkitekt Wendelboe-Jensen. Det ligger så langt ned mod vandet og er så lavt, at det ikke tager søudsigten fra parcellhusejerne på Skovalleen, ligesom det er holdt i brune morkasten og gulbrune teglsten for at være så diskret som muligt. Gladsaxe Kommune indvilligede i at kautionere for et lån på 1½ til 2 millioner kroner, men der var lige kommet nye låne-regler, så 1971 randt og 1972 randt med, førend der i 1973 kom en løsning på finansieringen. Første spadestik kunne derfor først tages i maj 1973.

Roerne belønnes

I april 1946 oprettede Bagsværd Roklub et damehold, og det blev overtegnet i løbet af en uge.

I 1950 blev Bagsværd Roklub københavns mester for 3. gang og samme sommer var der verdensmesterskaber i roning på Bagsværd Sø. Cirka 250 udenlandske gæster blev indkvarteret på Bagsværd Skole om natten, mens andre rejste deres telte på skolens sportsplads. Der var store forventninger til Bagsværd Roklub, der dog ikke tog nogen mesterskaber hjem i den omgang.

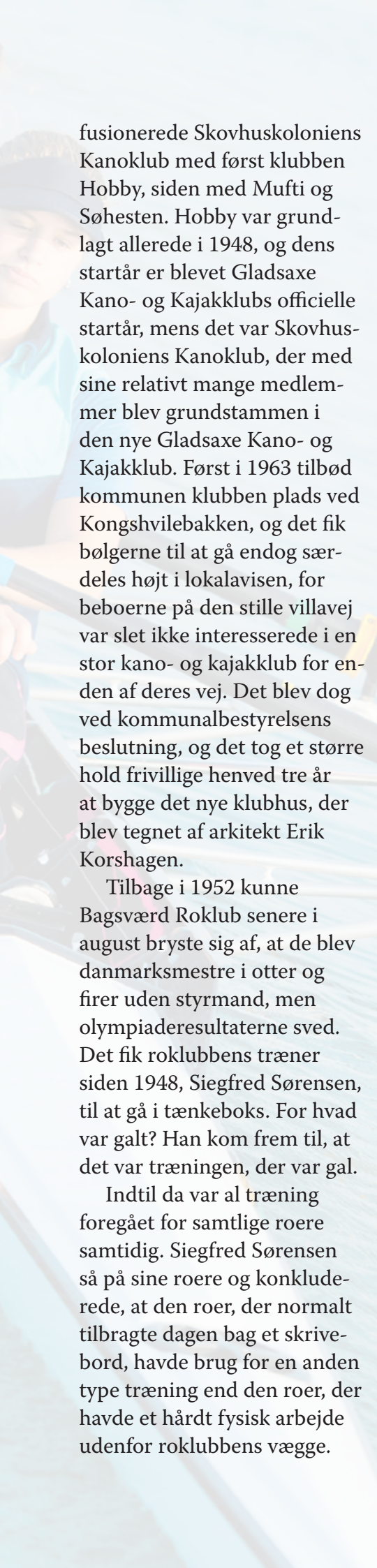
Men klubben var ambitiøs. Til europamesterskaberne i 1951, hentede den en sølvmedalje, og i 1952 købte den en efter den tids priser vanvittig dyr kaproningsbåd, nemlig en otter til 13.000 kroner. Penge der overhovedet ikke stod på kontoen, så gode råd var dyre. Faktisk manglede der 9.000 kroner, men klubbens venner fandt på at 'sælge' sæderne. Der var nemlig netop ni sæder i båden. Otte til roerne og et til styrmanden. Firmaer og butikker, der donerede 1.000 kroner, fik deres navn indgraveret i et sæde.

Den nye otter blev udtaget til olympiaden i august 1952, og der var stort håb om medaljer, men også et stort pres på deltagerne af samme grund. Syvende august 1952 kunne læserne af Folkebladet for Gladsaxe Kommune konstatere, at Bagsværd Roklub ikke havde vundet medaljer. Det havde til gengæld to kanoer, som boede i Søborg, og hvis klub, Skovhuskoloniens Kanoklub, lå ved Elmevænget i Bagsværd. Da kanoererne kom retur fra Finland, hvor de havde vundet olympisk guld, blev de hyldet med flagalleer og taler i Gladsaxe.

Men glæden var stakket, for få år senere skulle jorden ved Elmevænget udstykkes til parcelhuse, og kano- og kajakroerne fik lov at flytte til Nybrogårds jorder, men den plet, de fik lov at leje, var en sump og ikke anvendelig til at bygge hus på. I de magre år

Bagsværd Sø stammer fra istiden, og blev dannet ved at smeltevand fulgte den tunneldal, der begynder ved Klampenborg og rummer Lyngby og Bagsværd Søer og udmunder i Furesøbækkenet. Slægten Schulin ejede søen og fiskerettighederne fra henholdsvis 1739 og 1744, men i 1962 købte Gladsaxe Kommune hele Bagsværd Sø inklusiv fiskerettigheder. Fra 1930 blev søen brugt til regattaer. Kaproningsbanen fik internationale mål i 1938, og i 1962-63 anlagde kommunen rostadion. De tre herrer er viceborgmester Jørgen Jørgensen, stadsgartner Pagh Andersen og stadsingeniør Henry Larsen. Foto: Eugen Amding.

fusionerede Skovhuskoloniens Kanoklub med først klubben Hobby, siden med Mufti og Søhesten. Hobby var grundlagt allerede i 1948, og dens startår er blevet Gladsaxe Kano- og Kajakklubs officielle startår, mens det var Skovhuskoloniens Kanoklub, der med sine relativt mange medlemmer blev grundstammen i den nye Gladsaxe Kano- og Kajakklub. Først i 1963 tilbød kommunen klubben plads ved Kongshvilebakken, og det fik bølgerne til at gå endog særdeles højt i lokalavisen, for beboerne på den stille villavej var slet ikke interesserede i en stor kano- og kajakklub for enden af deres vej. Det blev dog ved kommunalbestyrelsens beslutning, og det tog et større hold frivillige henvendte tre år at bygge det nye klubhus, der blev tegnet af arkitekt Erik Korshagen.

Tilbage i 1952 kunne Bagsværd Roklub senere i august bryste sig af, at de blev danmarksmestre i otter og firer uden styrmand, men olympiaderesultaterne sved. Det fik roklubbens træner siden 1948, Siegfred Sørensen, til at gå i tænkeboks. For hvad var galt? Han kom frem til, at det var træningen, der var gal.

Indtil da var al træning foregået for samtlige roere samtidig. Siegfred Sørensen så på sine roere og konkluderede, at den roer, der normalt tilbragte dagen bag et skrivebord, havde brug for en anden type træning end den roer, der havde et hårdt fysisk arbejde udenfor roklubbens vægge.

Den nye træning gav resultater. Det blev til et danmarksmesterskab i firer i 1953 på Bagsværd Sø, et mesterskab, som også arveprins Knud overværede. Firermandskabet blev udtaget til det danske landshold, og skulle dermed til europamesterskaberne, som også blev holdt på Bagsværd Sø. Som udtryk for kommunens interesse for de store begivenheder på den smukke sø og som en støtte til alle de forberedelser, som det store europastævne krævede, donerede Gladsaxe Kommunalbestyrelse 30.000 kroner til Dansk Forening for Rosport. Igen vandt Bagsværd Roklubs firer uden styrmand! Nu var de også europamestre. Og kong Frederik X kom og overværede dysterne. Da mesterskaberne var ovre, belønnede kommunen roklubben med en ny firer til 4.000 kroner.

1956 blev også et stort år for roerne. Først blev de danmarksmestre i firer med og uden styrmand, derefter udtaget til europamesterskaberne i Jugoslavien og til sidst til olympiaden i Melbourne.

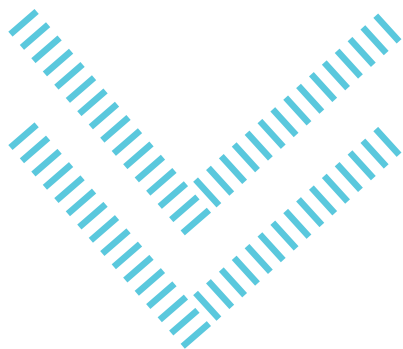
Også i 1960 kunne læserne af Folkebladet for Gladsaxe Kommune konstatere, at Bagsværd Roklub var blandt de bedste. Det år vandt klubben tre sejre ved den store Bagsværd Regatta.

Bagsværd Rostadion

Bagsværd Sø blev brugt til stævner og mesterskaber allerede i begyndelsen af 1930'erne. Dansk Forening for Rosport arrangerede hvert år stævner på søen, og fik kommunalt tilskud fra gang til gang. Først i 1938, da kommunen besluttede at lade en del af de unge arbejdsledige udvide robanerne til internationalt anerkendte mål på to kilometer, fik rosporten en mere officiel anerkendelse af kommunen.

9. april 1940 skulle et stort stævne finde sted ved Bagsværd Sø. En masse foromtale havde arrangementet fået, og der var lagt op til en publikumssucces af store dimensioner. I praksis blev dagen indledt med det tyske 'Oprob', og kun ganske få tilskuere havde lyst og overskud til at kigge på roerne på Bagsværd Sø.

I 1961 dannede Bagsværd Sø rammen om først københavns mesterskaberne og siden københavnsregattaen, men i 1963 var det selve europamesterskaberne, der skulle ligge på Bagsværd Sø.

Det krævede nye tribuner med plads til i hvert fald 5000 tilskuere. Plus bedre toiletforhold, omklædningsrum og parkeringsforhold. Gladsaxe Kommune besluttede derfor allerede i 1961 at investere 300.000 kroner i rostadion.

Året efter kom en bevilling på 1,15 million, og så kom det ellers til vild debat i de lokale

aviser. For en stor del af pengene skulle bruges til at etablere ny parkeringsplads med plads til 600 biler ved Skovbrynet, hvilket i praksis betød, at der skulle fældes et stykke skov, og det var langt fra populært blandt de fastboende i Bagsværd. I løbet af kort tid var der indsamlet mere end 3.000 underskrifter, men borgmesteren fastholdt parkeringspladserne, fordi de var i kommunens interesse som helhed. I den forbindelse er det vigtigt at vide, at Gladsaxe Kommune købte Bagsværd Sø og Nybro Kro af lensgreve Schulin fra Frederiksdal i 1962 for 450.000 kroner.

I januar 1963 var arbejdet med tilskuerpladserne i fuld gang. Opgaven blev løst af hærens ingeniørtropper i først sne siden sja. I juni var kommunen og Dansk Forening for Rosport klar til at bevise, at Bagsværd Sø rummede en af verdens bedste kaproningsbaner, selvom tribunerne faktisk endnu ikke var klar – kongelogen ej heller.

I begyndelsen af august stod tribuner og andre udenomsfaciliteter deres første prøve. Her blev danmarksmesterskabet afviklet, og det gik helt som smurt i høj sol med masser af tilskuere og

Ingeniørtropperne udfører jordarbejdet til rostadion ved Bagsværd Sø som en del af deres normale øvelser vinteren 1962-63.

meget få fejl, der skulle rettes op på inden europamesterskabet ugen efter.

Europamesterskabet gik også helt efter planen. Indkvarteringen fungerede, omklædning, forplejning og selvsøen var af højeste standard, danskerne klarede sig ikke så godt, og Bagsværd Roklub da slet ikke, men det egentlige problem var, at samtlige fem dage druknede i regn. Fra morgen til aften styrtede det ned. De forventede cirka 20.000 tilskuere udeblev, hvilket til dels var heldigt, da den nye parkeringsplads var den eneste reelle fuser.

Da regnen kom, blev den forvandlet til et søle, og da ingeniørerne bag parkeringspladsen havde glemt at lægge dræn, løb vandet ned og oversvømmede adskillige af de omliggende – og lavere liggende - parcelhusgrunde.

Endelig i slutningen af selvsamme august måned 1963, dannede Bagsværd Sø rammen om de nordiske mesterskaber i kano- og kajak.

I august 1969 dannede Bagsværd Sø rammen om verdensmesterskaberne i vandski. Der blev dystet i fire discipliner, nemlig kunstløb, slalom, hop og kombineret. Arrangørerne havde regnet med omkring 1000 tilskuere, men der kom cirka det tidobbelte, ikke mindst på grund af det gode vejr. Men forud for arrangementet havde der været en hed debat i kommunalbestyrelsen. Arrangørerne havde nemlig ansøgt kommunen om tilskud. Ikke kun til udbygning af tilskuerpladserne og materiel, men sågar om penge til erindringsgaver og benzin til motorbådene. Der blev uden større debat bevilget 40.000 kroner til materiel, men benzinen kom de selv til at betale, erindringsgaverne fik de dog penge til.

I 1970 var der igen verdensmesterskaber på Bagsværd Sø. Nu var det kano- og kajakroernes tur til at dyste. Kommunen stillede skoler til rådighed for indkvartering, men ellers klarede arrangørerne selv at finansiere det cirka 400.000 kroner dyre stævne. I 1971 skulle der

for tredje gang være europamesterskaber i roning på Bagsværd Sø, og endnu engang svigtede publikum, så Folkebladets journalist konkluderede 26. august, at 'der vil gå en årrække, før der igen bliver EM på Bagsværd Sø'. Underskuddet blev på cirka 100.000 kroner, et underskud Dansk Forening for Rosport og roklubberne dog selv dækkede, da Gladsaxe Kommune ikke havde stillet nogen underskudsgaranti, men som vanligt doneret penge på forhånd til tilskuerpladser, toiletbygninger med mere.

Rostadion er i dag drevet af et interessentskab bestående af Gladsaxe Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Team Danmark – alle med økonomiske tilskud, mens Dansk Kano- og Kajak Forbund og Dansk Forening for Rosport også sidder i bestyrelsen. Bagsværd Rostadion hedder i dag Danmarks Rostadion, Bagsværd Sø.

Med de store briller på

Der er ingen tvivl om, at Gladsaxe Kommune tidligt besluttede at følge en bestemt linje i forhold til sporten og idrætten. Kommunen stillede plads til rådighed for en symbolsk leje. I det omfang halbyggerier var nødvendige, blev det bygget enten for kommunens egne penge eller – som for skøjtehallen og ABs indendørs baners vedkommende – for penge, kommunen kautionerede for, mod aftaler om senere overtagelse af bygningerne.

I to markante tilfælde fulgte kommunen ikke sine egne standardregler. Første tilfælde var Bagsværd Roklub. Her donerede kommunen i flere tilfælde penge efter klubbens sejre, noget der ellers ikke skete i artiklens periode, eftersom Gladsaxe som hovedregel støttede bredden og ikke eliten indenfor sport, gymnastik og idræt. Desuden donerede kommunen store summer,

hver gang Dansk Forening for Rosport holdt stævne eller regatta på Bagsværd Sø.

Det andet tilfælde var AB, hvor kommunen ikke blot kautionerede for de meget store lån til AB-hallen, men også sikrede klubben ved at udstede en egentlig under-skudsgaranti på driften. Hvad angik hallen, var der som sagt meget specielle forhold, der gjorde sig gældende, i og med at AB kom med den byggetilladelse, som kommunen havde søgt om at få i årevis.

Driftsgarantien blev temmelig dyr i det lange løb, ikke mindst fordi AB havde svært ved at lokke tilskuerne helt til Gladsaxe Stadion.

Kommunen var også meget konsekvent i forhold til at samle idræt og sport. Ønsket var fra start af, at Gladsaxe Idrætspark på Gladsaxevej, skulle være den eneste store kommunale idrætspark. Hvis der skulle foregå sport, idræt eller gymnastik lokalt, måtte udøverne nøjes med skolerens faciliteter. At bagsværdborgerne meget hurtigt fik de kommunale politikere på andre tanker, er en anden sag, men selvom der også kom stadion i Bagsværd, var det dog et faktum, at langt de fleste penge blev lagt i Gladsaxe Idrætspark på Gladsaxevej, indtil AB kom.

I det hele taget har Gladsaxe Kommune gennem årene vægtet sport og idræt meget højt. Og dermed givet mange penge til området. I mange år, stødte kommunen dog jævnligt hovedet mod den mur, der

hed boligministeriets byggetilladelser og/eller pengebekneb. Ind imellem var der også år, hvor politikerne vægtede andre dele af kulturlivet højere end sporten, for eksempel biblioteksvæsenet eller Gladsaxe Teater. Så gik bølgerne også højt i lokalaviserne.

Sports-, gymnastik- og idrætsudøverne var og er stærkt organiserede, og som samlet flok repræsenterede de en solid del af vælgerskaren. Det var dog ikke kun dét, der fik politikerne til at give penge, men også det faktum, at det var både sundt, disciplinerende og kunne holde unge væk fra gaderne. Hvilke argumenter, der vægtede mest, varierede fra tid til anden. Og alt efter omstændighederne, såsom problemerne med byggetilladelser og finanser, foregik nogle af de kommunale planer i skridtgang, mens andre foregik i løb.

KILDER OG LITTERATUR

Idræt som kommunal velfærd af Morten Mortensen

Gymnastik og sport i den danske skole cirka 1900-1960 af Per Jørgensen

Idrætten i Gladsaxe gennem 75 år, Historisk-topografisk Selskabs årbog 1998

Gladsaxe Kano og Kajakklub 1948-1998

Gladsaxe-Hero Boldklub 75 år, 1998

Bagsværd Atletik Club 25 års jubilæum 1972 27. maj 1997

Gymnastikinspektørindberetninger 1901-1918, Rigsarkivet

Gymnastikinspektør journaler 1891-1910, Rigsarkivet

Gladsaxe Kommunes Byggesagsarkiv for matrikel 1na Mørkhøj (Enghavegård Skole)

Artikler fra Søborg Avis, Søborg Grundejerforenings Blad og Folkebladet for

Gladsaxe Kommune – artiklerne ligger efter emne og kan efter ønske ses på

Gladsaxe Byarkivs lokalhistoriske afdeling

Referater fra sognerådsmøder og kommunalbestyrelsesmøder

– også fra lokalaviserne!

Efterskrift: Denne artikel skulle danne grundlag for en plancheudstilling.

Det er forsøgt at vise, hvordan sports-, idræts- og gymnastikudøvere og kommunen gensidigt har påvirket hinanden gennem årtierne. Netop dialogen mellem udøverne og kommunen gør, at mange sportsgrene kun er nævnt perifert eller slet ikke. Hvis ikke udøvernes behov i perioden har fået kommunen på banen, er de ikke interessante i netop denne sammenhæng. Det er grunden til, at for eksempel håndbold ikke har fået et selvstændigt afsnit, og at basketball, minigolf, bordtennis og flere andre sportsgrene slet ikke er med. Tidsrammen for artiklen er sat benhårdt efter arkivets billedsamling. Vi har sportsbilleder med afklarede ophavsrettigheder til og med 1974. At 1974 samtidig er det år, hvor Erhard Jacobsen afløses af Tove Smidth som borgmester, er et lykkeligt sammentræf, som kun gør tidsafgrænsningen mere logisk.

I praksis slutter artiklen dog i 1973, fordi valget fandt sted allerede i marts 1974, og der derfor absolut ikke var fokus på sport, gymnastik og idræt efter december 1973, men først igen i den nye borgmesterperiode.

